

jaargang 12 nummer 5

INHOUD

Veldwaarnemingen maart-juni 1986	169
Najaarstrektelling Rijk van Nijmegen e.o. 1985	175
Broedvogelinventarisatie Nederrijk- noord 1986	187
Broedresultaat 1986 nestkastonderzoek	194
Rivierentelling april 1984	199
Over onderzoek naar de voedselkeuze van de Klapekster en het Witgatje	202

AGENDA

- 28 jan. woensdag 20.00 zaal N4 W&N
Heyendaalsweg Nijmegen
ook voor KNNV-leden
Nieuwe diaserie over Spanje 86
Hagemeijer & Zollinger
- 5 maart 20.00 zaal N5 W&N
Ledenvergadering
- 17 jan. Rivierentelling
- 7 feb. Rivierentelling
- WERKGROEP LAND VAN CUYK
- 2/4 jan. Wintervogeltelling (blz. 165)
- 8 jan. bijeenkomst bij van Schipstal
- 11 jan. Oude Maasarmen Boxmeer
9.00 uur betoncentrale Boxmeer
- 8 feb. Kraaienbergse Plassen
9.00 uur kerk Linden

DE MOURIK

VOGELWERKGROEP RIJK - VAN - NIJMEGEN e.o.

jaargang 12 nummer 5
1986

DE MOURIK

Blad van de Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Redactie

Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek, tel. 08891-5852;
Edward Jans, Schaarweg 13, 5438 AJ Gassel, tel. 08860-75833.

Lay-out

Dik Heg

Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en omstreken.

Werkgebied

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de Linge en ten oosten van de RW 75,
Duffelt, Salmorth, Reichswald, de Kop van Limburg, Land van
Cuyk, Land van Maas en Waal

Bestuur

Voorzitter: Laurens Rietveld, tel. 080-227925;
Secretaris: Gerard Schreurs, van Goorstraat 63, 6512 EG Nijmegen, tel.080-238045;
Adres secretariaat/Penningmeester: Louis Geraets, Burg.van Raaystraat 27,
5437 BC Beers, tel. 08850-20263.

Werkgroepen

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen, tel.080-220618.
Excursies: Laurens Rietveld, tel. 080-227925.
Kunstmatige nestgelegenheden: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen,
tel. 080-773551.
Rivierentellingen: Jan van der Brugge, Zonstraat 7, 6543 VM Nijmegen,
tel. 080-780040.
Roofvogeltellingen: Gerard Mùskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook,
tel. 08896-1767.
Vogelkursussen: Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek,
tel. 08891-5852.

Asyls

N. Ebben, Heerstraat 18, 5435 PC St.Agatha, tel. 08850-12378.
H. Huilmand, Rijkstraatweg 303, 6573 CX Beek-Ubbergen, tel. 08895-3376 (alleen
roofvogels en uilen).
B. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, 6532 SV Nijmegen, tel. 080-551439.
M. Reijnders, Heyenseweg 51, 6591 HB Gennep, tel. 08851-11906.
J. van der Vaart, Jozef Israëlsstraat 15, 6521 MS Nijmegen, tel. 080-2334470.

Contributie

Werkende leden	f 10,--
Sympatiserenden	f 15,--
Jeugdleden tot 18	f 5,--
Gezinsleden	f 2,50

GIRONUMMER 4463052 t.n.v. VWG Rijk van Nijmegen e.o. te Beers.

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel. Publicatie van artikelen, meningen etc. behoeft niet te betekenen dat de daarin vermelde meningen, conclusies etc. het inzicht van de redactie weergeven.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Notulen van de najaarsvergadering van de VogelWerkGroep Nijmegen e.o.
d.d.4-9-1986.

Aanwezig 32 leden

Afgemeld: Maria Reynders en Ward Hagemeyer

1. OPENING
2. NOTULEN VOORJAARSVERGADERING goedgekeurd. N.B. geen reacties binnengekomen op het voorstel tot de vorming van een vogelbeschermingsgroep.
3. MEDEDELINGEN

Land van Cuyck: Besloten is om 3 contactmensen in te schakelen. L. Geraets is contactpersoon naar buiten, H. de Vries is contactpersoon voor excursies en T. van Burg verzorgt de mededelingen naar de leden. De maandelijkse bijeenkomsten worden beperkt tot ong. 5 per jaar.

- Raimond Schuurkens vraagt of men wil doorgeven aan de desbetreffende contactpersonen wat er gebeurt, als men (extra)activiteiten onderneemt die binnen het kader vallen van de werkgroepen, zodat b.v. Nijmegen weet wat er allemaal in Cuyck ondernomen wordt en omgekeerd. Voor informatie Cuyck: L. Geraets contacteren. Voorstel: maak op voorjaars-/najaarsledenvergadering de activiteiten en plannen aan elkaar bekend.

- Lezing KNNV: datum onbekend, onderwerp wel volgens.
4. BESTUURSVIERKIEZINGEN

Vanwege het verstrijken van de termijn treden Dick Visser, Louis Geraets en Laurens Rietveld af en stellen zich herkiesbaar. Er is verder geen voordracht vanuit het bestuur gedaan voor bestuursleden.

Als verkiezingscommissie fungeren Raimond Schuurkens en Johan Thissen.

Uitslag voor 2 bestuursplaatsen:
Geraets 27, Visser 23, v.d. Pluim 2, v. Dongen 2, Edward 1, Cris 1, ongeldig 1
Geraets en Visser herkozen.

Uitslag voor de voorzittersplaats:
Laurens 28, Johan Thissen 1, blanco 1
Laurens Rietveld herkozen tot voorzitter.
5. VERSLAG BROEDVOGELINVENTARISATIES EN NIEUWE PLANNEN

Er zijn 17 gebieden geïnventariseerd dit jaar nl.

1. Elshof, 2. Groenlanden-west, 3. Cicul van de Ooy, 4. Bemmelse waard, 5. Oosterhoutse bos, 6. Nederrijk-noord, 7. Heumense Schans, 8. Mookerhei, 9. Over- en Nederasseltse broek, 10. De Vilt, 11. Vortumse uiterwaarden, 12. Ossenbroek, 13. Esterse broek/raamdal, 14. Groespeel, 15. Maasheggen-noord, 16. Gendtse waard, 17. Bruuk.

De meeste gebieden werden voor de tweede maal geteld. Nieuw zijn nr. 6, 13, 14, 15. Graag de uitwerkingen naar Raimond Schuurkens binnen nu en 3 maanden (voor 1 december) die dan tabellen maakt voor de Mourik. Ook graag de gegevens voor 1 oktober naar Broedvogel Monitoring Project in Arnhem.

Voorstel om aan de binnenkant van de Mourik te vermelden dat Raimond Schuurkens de contactpersoon is voor de Broedvogelinventarisaties.

Verder is een evaluatievergadering voor geïnteresseerden op zijn plaats waarbij het jaar de revu passeert en men bekijkt welke stukken men het jaar erop (opnieuw) zal inventariseren. Een verslag hiervan verschijnt in de Mourik. Bijeenkomst dit najaar. Ook nieuwelingen welkom, die het vak nog moeten leren.

Planne volgend jaar: 1. Elshof waarschijnlijk niet, 2. Groenlanden-west waarschijnlijk wel, een ander stuk erbij, vlak in de buurt, 3. Cicul van de Ooy niet, 4. Bemmelse waard niet, 5. Oosterhoutse bos wel, 6. Nederrijk-noord wel, 7. Heumense schans niet, 8. Mookerhei niet, 9. Over- en Nederasseltse broek niet, Berendonck volgend jaar wel, 10. de Vilt misschien, 11. Vortumse uiterwaarden misschien, 12. Ossenbroek wel, 13. Esterse broek/Raamdal niet, 14. Groespeel niet, 15. Maasheggen-noord niet, 16. Gendtse waard waarschijnlijk wel, 17. Bruuk niet.

Wel inventariseren de soorten Roek, Patrijs en Roodborsttapuit.

Nieuwe gebieden: 1. Afferdse en Deester waard, 2. Armenveen, 3. misschien de Mulderskop, 4. het natuurgeedeelte van de Berendonck (het Z-0 gedeelte), 5. Alle bossen van het land van Cuyck (ong. 3000 ha.) i.v.m. het gestarte project voor een volledige Broedvogelinventarisatie voor een atlas over het land van Cuyck.

6. RIVIER- EN BEKENTELLINGEN

Jan van de Bruggen: Er zijn 7 telploegen, 4 maas (2 kanten) en 3 zuidelijke oever Waal. Teldata zijn steeds de zaterdag het dichtst bij de 15e van elke maand. 5 September tot en met april. Er is een gebrek aan tellers. Ook incidenteel is welkom.

Bekentelling: Dick Visser: via de telling van nov. '84, febr. '85 en nov. '85 hebben we een aardig beeld over de beken. Het voorstel is om een aantal beken uit te selecteren om verder te blijven tellen. Misschien combineren met het land van cuyck die een zeer beperkt aantal beken tellen in november, januari en maart. Gedacht wordt om verder te tellen: 1. de Leigraaf, 2. de Linge, 3. Kendel, 4. Niers, 5. nieuwe wetering misschien en een paar duitse weteringen zoals b.v. de Bossche Wessering.

7. TREKTELLINGEN

de trekellingen zijn om de 2 weken op zaterdag, de teldata staan in de mourik er zijn veel steltlopers. De contactpersoon is Leon Engels.

8. LEDENAVONDEN

KNNV/WVG-lesing komt eind november. Waarschijnlijk weer in een zaaltje van de K.U. Onze avond wordt waarschijnlijk een spanje-dia-avond. Een lijst van te verkrijgen lezingen is aangevraagd bij het SOVON

9. BESTEDING GELD OOV-AVIFAUNA

de volgende suggesties zijn binnengekomen;
-observatiehut aan de kadiwaal (te duur)
-informatiebord bij de kadiwaal (te kwetsbaar)
-verzameling handboeken
-enkele excursiekijkers
-typemachine
-reserve voor extrakosten (b.v. land van cuyck)

-reisfonds verre excursies

computer en printer voor archief

Na het overwegen van verschillende voor- en nadelen bij de diverse voorstellen en de overweging dat het niet direct op hoeft is beslist dat het bestuur beslist in samenspraak met de schrijvers. Als iets te duur is dan kijken of er geen fondsen kunnen worden benaderd.

10. CURSUS VOGELBESCHERMING/EIGEN CURSUS/NATIONALE VOGELKIJDKAG.

TV-cursus is vorig jaar prima verlopen. Er komt van vogelbescherming een nieuwe cursus maar Wim Schurink kan die niet meer coördineren. Wie neemt hetan hem over? De cursus bestaat uit 4 excursie en 2 theorie-avonden. Huur zaal voor onze rekening. We mogen dan spullen verkopen van vogelbescherming. Besluit: de 2 theorieavonden heeft de vogelwerkgroep geen zin in om te bekostigen of te organiseren. Ook niet in de verkoop van vogelbeschermingsproducten. De excursies eventueel wel.

Wat stelt de educatiewedstrijd van de vogelbescherming voor? onbekend.

met de nationale vogelkijdkag doet de VWG niet mee. Streeft doelstellingen voorbij.

-Johan Thissen wil huidige vogelcursus niet meer organiseren. Misschien iets om te doen i.s.m. het natuurmuseum? Wie neemt het over van Johan?

11. AVIFAUNA LAND VAN CUYCK

Er is een werkgroep gevormd voor een avifauna van het land van cuyck. Er zijn leden nodig voor inventarisatie. Een maal per twee maanden is er een vergadering de eerste is op 23 oktober. plannen; in het voorjaar bosseninventarisatie en 4-5 jaar rivierentelling. Er komt een nieuwsbrief. Wie meer wil weten neemt contact op met contactpersoon: Edward Jans. Misschien op inventarisatiebijeenkomst van november ook daar problematiek aanpakken (zie punt 5).

12. EXCURSIE EN KAMP

excursievoorstel: winterexcursie Flevoland.
verder: Weekend Hondsbosche Zeewering half oktober (11e en 12e)
contactpersoon Jan Jacobs

13. RONDVRAAG EN SLUITING

Raimond: lay-out mourik compliment. Broedvogelinventarisatiebijeenkomst 13 nov. in K.U. aankondiging in mourik, iedereen welkom. toesturen gegevens naar Raimond voor 1 dec. wie wil helpen met uitwerken?

Volgende vergadering: op donderdag 5 maart 1987.

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden: C. van de Lisdonk, van Straelenstraat 18, 5854 BJ Bergen
G.J. Nabuurs, Zandbergseweg 30, 5454 GX St. Hubert
P.J. Boender, Ubbergseweg 58, 6522 KJ Nijmegen
Opzeggingen: P. Scholte, Heilig-Landstichting; M. Wolfs, Nijmegen;
W. Frehé, St. Anthonis; O. Nieuwenburg, Cuyk; J. van Dokkum, Nijmegen;

BROEDVOGELINVENTARISATIE-VERSLAG

Raymond Schuurkes heeft een verslag over bijna alle inventarisaties, die in 1985 in de omgeving van Nijmegen verricht zijn, samengesteld. Het betreft 12 gebieden. Van enkele gebieden zijn ook gegevens van vroegere jaren opgenomen, zodat een vergelijking in de tijd mogelijk is. Het Staatsbosbeheer heeft het verslag vermenigvuldigd en 95 ex. aan de VWG verstrekt (om niet!). Zolang de voorraad strekt, kunnen leden UITSLUITEND SCHRIFTELIJK een exemplaar aanvragen bij ondergetekende. Telefoontjes worden zonder meer NIET GEACCEPTEERD. De rust van mij zelf en van mijn wederhelft is mij bijzonder veel waard. Tot 1 februari krijgen personen, die een bijdrage hebben geleverd aan de inventarisaties, al is het maar door één keer mee te gaan, voorrang. De bestelde verslagen zullen in principe uitgedeeld worden op de algemene ledenvergadering van donderdag 5 maart aanstaande.

Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek

VERSLAG OVERLEG BROEDVOGELINVENTARISATIES d.d. 13 november 1986

Op de bijeenkomst waren 9 personen aanwezig. Verschillende inventarisaties werden in het kort besproken met daarbij een toelichting op opgetreden veranderingen gedurende de laatste jaren. Omdat niet alle verantwoordelijke personen aanwezig waren en vanwege het feit dat ik nog niet alle resultaten toegezonden heb gekregen, is het weinig zinvol om de gepresenteerde gegevens hier op een rij te zetten.

Ook het gebruik van SOVON-criteria kwam ter sprake. Het blijkt dat de SOVON-BMP handleiding niet altijd op correcte en vergelijkbare wijze gebruikt wordt. Het is zinvol om bij onzekerheden contact met ondergetekende op te nemen.

Het SBB-rapport met daarin de resultaten van de broedvogelinventarisaties uit 1985 is nog niet van de persen gerold. Omdat de hele gang van zaken nog al langdurig is geweest, worden de inventariseerders niet gestimuleerd om de gegevens van 1986 uitvoerig te rapporteren. Voor 1986 staat een dergelijk rapport dan ook niet op het programma.

Voor de plannen van 1987 verwijs ik naar de notulen van de najaarsvergadering d.d. 4 sept. 1986. Een nog niet vermeld plan is een bijzondere soorten project (analoog aan het SOVON-BSP) voor de gehele Ooijpolder vanaf 1987.

Ook de plannen van de Werkgroep Avifauna Land van Cuijk werden nog eens doorgesproken. Er werd gesuggereerd dat de geplande werkwijze van het project op methodologische, organisatorische en fundamentele punten nogal wat problemen met zich zou kunnen meebrengen. Voorgesteld werd om over te gaan op een meer actuele, functionele en haalbare methode, analoog aan projecten van SOVON, door proefvlakken volledig te inventariseren en grote gebieden op de meer bijzondere soorten te onderzoeken.

Tot slot werd voorgesteld om na de komende voorjaarsvergadering, en voor de feitelijke broedvogelinventarisaties, bijeen te komen om te verwachten problemen van zowel methodologische als organisatorische aard door te spreken. Deze avond is tevens geschikt voor personen die wat meer technische en inhoudelijke achtergrondinformatie willen hebben over het wel en wee van broedvogelinventarisaties.

Raymond Schuurkes

Vergadering 24-10-1986

aanvang: 20.00 uur bij Rob Hendriks.

Aanwezig: Edward Jans, Rob Gorissen, Frans v/d Cruysen, Jan Jacobs, Johan Thissen, Louis Geraets, Rob Hendriks, Leon Engels, Raymond Pahlplatz, Michiel van der Weide, Floor Arts, Dik Heg, Henk de Vries.

Losse waarnemingen.

Edward en Jan hebben de jaren '79 tot en met '84 uitgewerkt en hiermee is het grootste deel gedaan. De klappers met waarnemingen uit het Land van Cuyk liggen bij Edward Jans evenals de rest van het archief.

Bekentellingen

Op 8 november zijn weer enkele beken geteld in het Land van Cuyk.

Op het volgende blad staan de resultaten vermeld.

De volgende bekendtelling zal zijn in het weekend van 27/28 december 1986.

Ook deze bekendtelling is georganiseerd door het samenwerkingsverband Oostbrabantse vogelwerkgroepen. De vogels langs en op de beek worden te voet per kilometertraject geteld. Inlichtingen omtrend de bekendtelling bij: Louis Geraets; tel 08850-20263, of op de vergadering van 12 december.

Literatuuronderzoek

Dik Heg zoekt in de universiteitsbibliotheek van Groningen naar geschikte literatuur. Jan Jacobs heeft een groot deel van de Ardea's die aanwezig waren in de bibliotheek van het RIN in Arnhem doorgenomen. Het literatuuronderzoek in de bibliotheken van het RIN in Arnhem en Leersum zal worden voortgezet voornamelijk voor wat betreft de tijdschriften.

Slaapplaatsstelling

Meeuwenslaapplaatsen: Stuw Grave, Kraayenbergse Plassen, Oude Maas bij Beugen.

Op 20 december 1986 zal er een meeuwenslaapplaatsstelling op alle slaapplaatsen worden gehouden. Voor al deze slaapplaatsen begint de telling om 15.00 uur. Voor de telling bij de Kraayenbergse Plassen wordt er bij de kerk bij Linden verzameld om 14.45 uur.

Diegene die graag op één van de andere slaapplaatsen willen tellen moeten contact opnemen met Edward Jans.

Ook slaapplaatsen van andere soorten zoals kraaiachtigen en Spreeuwen zullen worden geteld. Wanneer er bij u een slaapplaats bekend is gelieve deze dan door te geven aan Edward Jans, er kan dan voor een teller gezorgd worden indien u zelf niet kunt tellen.

- 1.Hertogswetering, Maas Grave- Gemeentegrens Grave, Rob Hendriks P.Princen;
- 2.Oeffeltse Raam, Sambeekse uitwatering - Maas Oeffelt, Jan Jacobs;
- 3.Lage Raam, Rijkevoort- Kammerberg Tongelaar, Jos Geraets Louis Geraets;
- 4.Graafsche Raam, Kammerberg Tongelaar - Escharen, Jos Geraets Louis Geraets.

	1	2	3	4	tot.		1	2	3	4	tot.
Dodaars	3		2	4	9	Koperwi		20	24		44
BlauweReige	4	1	9	6	20	Merel	7	11	8	6	32
WildeEend	3	2	35	3	43	Winterk	1	5	1	2	9
Knobbelzwaai				3	3	Heggemu		2			2
Buizerd		7	3	4	14	Roodbor	2	3	1		6
Sperwer		4	3		7	Goudhaa				2	2
Torenvalk	1		2		3	Kuifmee		1			1
Patrijs		10	8		18	ZwarteM		1			1
Waterhoen	1	4	14	2	21	Koolmee	13	33	8		54
Meerkoet	6			10	16	Pimpelm	2	33	10		45
Kievit	2000		50		2050	Matkop	2	9			11
Wulp		6			6	Staartm		19	2		21
Witgatje	1		3		4	Geelgor		4	15	7	26
Zilvermeeuw	2				2	Rietgor				1	1
Stormmeeuw			1		1	Groenli		3			3
Kokmeeuw	417	35	837	220	1509	Putter		6			6
Holenduif	19		83	4	106	Vink	4	55	28	4	91
Houtduif	40	58	57	35	190	Keep			2		2
TurkseTorte		1	49		50	Spreeuw	253	17	276	6	552
Ijsvogel	1				1	Ringmus	50	20	140		210
Gr.B.Specht		2	1		3	Roek	1	4	2		7
Veldleeuwer	37		64	7	108	Kauw	114	15	31		160
Graspieper	3		5	1	9	Ekster	2	45	5	4	56
WitteKwiket			4		4	Vl.Gaal		12	6		18
GroteIjste		11	5		16	ZwarteK	65	41	114	18	238
Kramsvogel		108	390	24	594	Goudvin		1			1
Zanglijster		1			1	Fazant			1		1

Wintervogeltelling

In het weekend van 3/4 januari is er een wintervogeltelling.

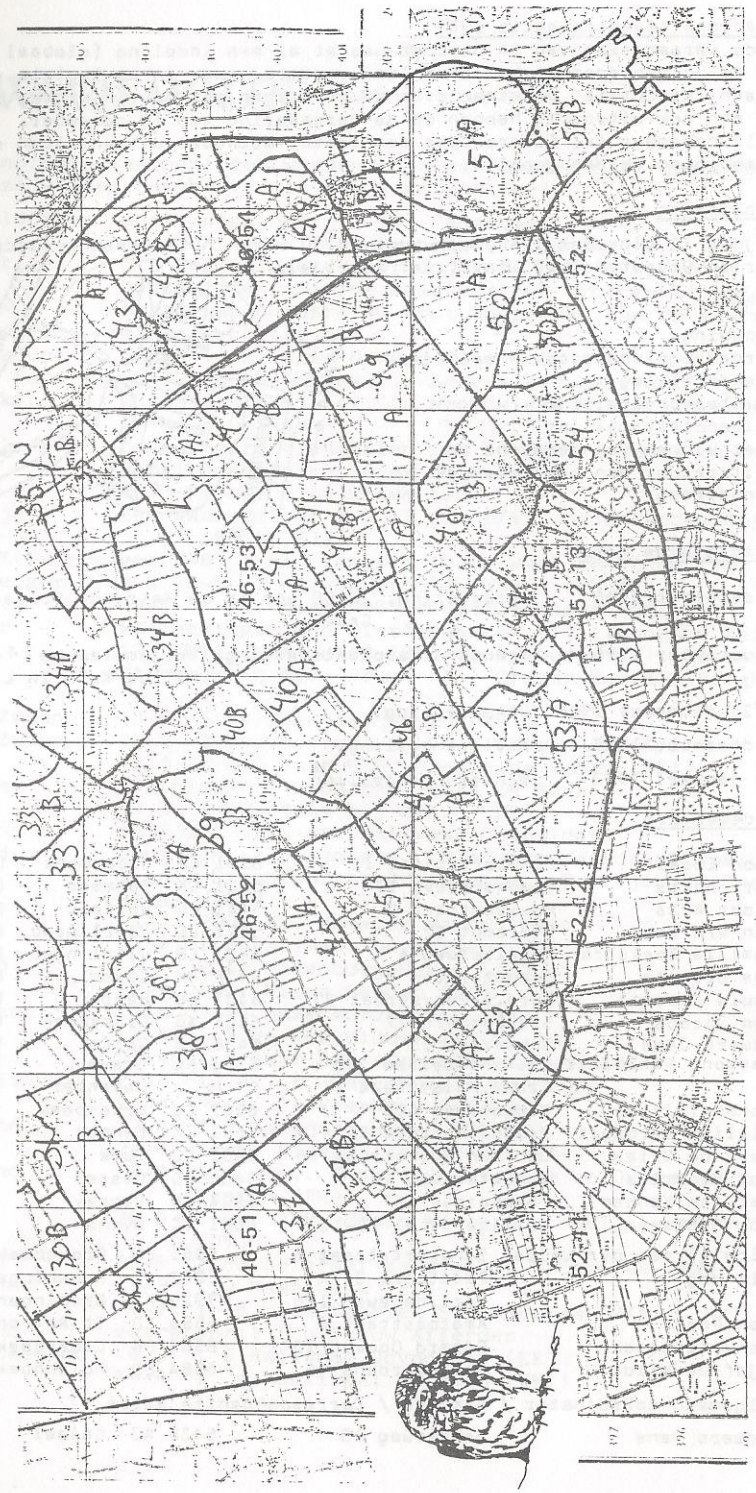
De indeling van de teleenheden kunt u vinden op de volgende twee bladzijden.

Op de vergadering van 12 december zullen de teleenheden van tellers worden voorzien en zullen er verdere afspraken worden gemaakt.

Iedere teller krijgt om omstreeks 20 december een korte handleiding m.b.t. de wintervogeltelling.

Indeling teleenheden
wintervogeltelling
Land van Cuyk
Schaal 1:80.000

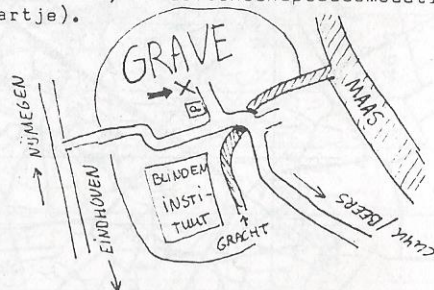
Op de vergadering van 24 oktober was er al een indeling (globaal) gemaakt van de bosgebieden en hun inventariseerders, maar in de laatste weken is er een "discussie" ontstaan over de te volgen methode. Hierover zullen we het dan ook uitvoerig hebben op de vergadering van 12 december. Op 12 december zal Edward Jans een aantal methodes uiteenzetten en zullen de meningen worden gepeild.

Vergadering

Vrijdag 12 december 1986, aanvang: 20.00 uur, in Gemeenschapsaccommodatie Katrien Brugstraat 13 Grave (zie: kaartje).

AGENDA

1. Opening
2. Broedvogelonderzoek - methodes
3. Bekentelling
4. Wintervogeltelling
5. Slaapplaatstelling
6. Het winnen van gegevens en literatuur van het L.v.Cuyk.
7. Rondvraag

Vastgestelde data

- 12 december 1986 Vergadering, 20.00 uur in de Katrien, Brugstraat 13, Grave.
- 20 december 1986 Meeuwenslaapplaatstelling. Verzamelen om 14.00 uur bij de Kerk in Linden.
- 27/28 december 1986 Bekentelling.
- 13 december 1986 Rivierentelling.
- 3/4 januari 1987 Wintervogeltelling.

Medewerkers

Leon Engels	Schubertstraat 12	6561 EN	Groesbeek	08891-3401
Mark Aarts	Sambeekseweg 17	5831 GK	Boxmeer	08855-71753
Floor Arts	Houwestraat 3	5441 PG	Oeffelt	08856-1562
Ton v/d Berg	Overambt 22	5821 CE	Vierlingsb.	04781-1871
Kamille Poelstra	Patallieweg 4	5821 ED	Vierlingsb.	04781-1324
Jos Geraets	Schuttersweg 2	5438 AH	Gassel	08860-74768
Louis Geraets	Burg.v. Raaystraat 27	5437 BC	Beers	08850-20263
Jan Jacobs	Stekkenberg 77	6561 XG	Groesbeek	08891-3902
Edward Jans	Schaarweg 13	5438 AJ	Gassel	08860-75833
Raymond Pahlplatz	Dr. Kanterslaan 203	5361 NE	Grave	08860-72083
	Frans Halsstraat 1		Deventer	05700-19839
Johan Thissen	Hobbemaeweg 118	6562 CW	Groesbeek	08891-5852
William Verpoort	Dr. Nolenstraat 60	6591 ZM	Gennep	08851-13640
Henk de Vries	Jan van Cuykstraat 46	5431 GC	Cuyk	08850-13614
Rob Hendriks	Schuttersweg 25	5438 AG	Gassel	08860-71833
Martien Kengen	Maasheseweg 67	5804 AB	Venray	04780-82128
Rob Grijssen	Heilige Geel 52-12	6601 VC	Wychen	08894-14716
Michiel van der Weide	Schubertstraat 6	6561 EN	Groesbeek	
Dik Heg	Passtraat 3	5862 AL	Groeningen	04781-2161
	Verl. Hereweg 126	7922 AJ	Groningen	
Jan Post	Amatnastraat 6	5854 CD	St. Anthonis	08858-2190
Henk Klaassen	Gerard Douweg 13	6562 BR	Groesbeek	08891-5088
Sjef de Wilt	de Toverdans 46	6584 ED	Polenhoek	080-583984
Algemeen coördinator / Archief / Correspondentie adres :				
Edward Jans	Schaarweg 13	5438 AJ	Gassel	08860-75833

VELDWAARNEMINGEN MAART - JUNI 1986

N.B. Fenologie-waarnemingen worden in deze rubriek niet opgenomen. Deze worden beschreven in een apart artikel.

- Roodkeelduiker april/begin mei 1 ex. Paeasplas Gennep
mei/juni 1 ex. Kraaienbergse Plassen
- Fuutachtigen Dik Heg zal deze soorten in de nabije toekomst gaan beschrijven. Gaarne daarvoor ook broedgevallen/territoria van Dodaars en Fuut doorgeven aan de waarnemingssecretaris!
- Roodhalsfuut maart 1 ex. Stuw Grave (RP)
- Geoerde Fuut 20-4 t/m 15-5 1 ex. in broedkleed Kaliwaal Ooypolder
- Kuifduiker 25/28-4, 11-5 1 ex. in broedkleed Staartjeswaard Beuningen
- Aalscholver begin maart tientallen tot honderden langs de Maas, april enkelingen langs de Maas
31-5 1 ex. Stuw Grave (JG)
- Woudaapje één waarneming: 3-5 1 ex. r/vl. Groenlanden Ooypolder (RH, RP, EJ)
- Kleine Zilverreiger 8-6 1 ex. langsvl. Oude Waal Kekerdom (JH)
- Purperreiger 3 & 20-5 1 ex. Kekerdomse Waard (OH, MD)
9-5 1 ex. naar NNO Dreumelse Waard (MK1)
- Ooievaar waarnemingen van Vierlingsbeek (1), landgoed Zelder (?), Millingerwaard (3), Tiengeboden (1), Boxmeer (1), Stevensbeek (1), Bruuk (1), Groene Heuvels Bergharen (2)
- Wilde Zwaan 13-5 5 ex. Wamelse Waard (MK1)
- Kleine Zwaan 22-4 3 ad. overvl. de Vilt Beugen (FA, EJ)
22-4 2 ad. naar NNO Dreumelse Waard (MK1)
- Rietgans begin maart 1000-den langs de Maas
19.3 4 ex. Maas bij Grave (RP)
- Brandgans mei/juni 1-6 ex. Kaliwaal-Ooypolder
- Bergeend juni min. 3 P.+jongen Erlecomse Waard/Kaliwaal, 1 nest steenfabriek Groenlanden, 2 p.+jongen Dreumelse Waard
- Smient 1-3 2200 ex. Wamelse Waard (MK1)
27-6 1 ♂ Kaliwaal Ooypolder (MA)
- Krakeend 8-3 2 ♂♂ Mazerburg Heyen (JB)
11-4 1 p. Niers Gennep (Re)
- Pijlstaart 13-4 2 ♂♂ Mazerburg Heyen (JB)
13-4 1 ♂ de Kop Middelaar (EJ, DH)
22-4 1 ♂ naar ZZW Dreumelse Waard (MK1)
- Zomertaling 12-4 12 ex. f. Mazerburg Heyen (Re)
12-4 9 ex. 't Veerhuis Oeffelt
- Krooneend 23-4 1 ♂ Mazerburg Heyen (DH, MR)
24-4 1 ex. Niersvallei Gennep (Re)
- Tafeleend 13-6 9 p. (wv. 4+pulli) Hatertse en Overasseltse Vennen (FH)
30-6 1 ♀+6 juv. Bosse Wässerung nabij Leuther Strasse (D.V)
- Kuifeend 15-6 2 ♂♂ Leigraaf-zandvanger Groesbeek (MW)
- Toobereend 7-3 1 ♀ Maas Cuyk (EJ)
1-4 1 ♂ steenfabriek St. Andries (MK1)
- Eidereend maart/april 1 p. sruw Afferden
- Zwarte Zeeëend 8-3 1 ♀ Kaliwaal Ooypolder (LE)
19-4 1 ♀ Kaliwaal Leeuwen (MK1)

Brilduiker	26-4	1	♂	Grindkuilen Mill (LG)
Nonnetje	6-4	3	♂♂	Vlietberg Ooypolder (FH)
Middelste Zaagbek	9,21-3	1	♂♂	Oude Maasarm Boxmeer (MA)
Grote Zaagbek	27-4	1	♂	naar ZW Maas-Waalkanaal Hatert (FS)
Zwarte Wouw	11-5	1	ex.	Ooypolder (FH)
Rode Wouw	11-6	1	ex.	naar W Groesbeek (RM)
Blauwe Kiekendief	9-6	1	♂	naar Z eendekooi Beneden-Leeuwen (MK1)
Spierwer	seizoen	1986	min. 3	broedparen in uiterwaarden oost. van Nijmegen
Ruigpootbuiserd	18-3	1	ex.	de Hamert (Hs)
	28-3	1	ex.	Ooyse Graaf (LE,MH)
	3-5	1	ex.	cirk. Groesbeek (LE)
Smelleken	8-3	1	♂	naar WZW Maas bij Grave (RP)
	28-3	1	♂	Ooyse Graaf (MH,LE)
	1-4	1	ex.	naar ONO Wamel (MK1)
	16-4	1	♂	Oude Waal Kekerdome (MF)
Patrijs	waarnemingen gaarg met exacte locatie!! Dus niet: Ooypolder o.i.d.			
Kwartel	mei/juni roepende ♂♂ nabij Bruuk, Circul van de Ooy, Bemmelse Polder			
Waterral	17-4	plukrest havik Reichswald (JJ,JT,GM)		
	26-5	8 ex. raeg. Bemmelse Waard (MF)		
Kwartelkoning	waarnemingen van Oude Waal, Kekerdome Waard, Gendtse Waard (2 ex.), Leeuwense Waard (2 ex.), Dreumelse Waard (2 ex.), St. Andries, Winssense Waard (3 ex.)			
Porseleinhoen	mei/juni 1-2 ex. Tiengeboden			
	25-6	1 ex. Bemmelse Waard (JT)		
Klein Waterhoen	14-5	1 ex. Z.Groenlanden (prof. Geerts)		
Kraanvogel	16-3	ca. 30 ex. naar NO Groesbeek (MW)		
Scholekster	31-3	49 ex. Megense Ham (MK1)		
	11-4	40 ex. stuw Afferden (Re)		
	12-6	1 P. + 3 juv. Erlecomse Waard (FA)		
Kluut	21-3	3 ex.; 24-3 2 ex. Dreumelse Waard		
	27-4	1 ex. St. Andries (MK1)		
	april	1 ex. Erlecomse Waard/Kaliwaal		
Bontbekplevier	16-3	2 ex. Kaliwaal-Ooy (OH,CS,PB)		
	16-3	3 ex. Dreumelse en Wamelse Waard (MK1)		
Kleine Plevier	2-3	1 ex. overvl. Kaliwaal Ooypolder (PB)		
	6-3	1 ex. overvl. + 1 t.p. Dreumelse Waard (MK1)		
	15-6	1 p. + 2 j. RW-73 Rijkevoort (MA)		
	22-6	1 p. + 2 j. Vlietberg Ooy (PB)		
	(Mogelijke) broedparen buiten de Ooypolder: Dreumelse Waard, Wamelse Waard, Over de Maas-Appeltern, Kaliwaal Leeuwen, Groene Heuvels, Berendonck, Uiversnest, Kraaienbergse plassen, Grindkuilen Mill, RW-73 Hapse polder, Noordereiland, Mzenburg, R77-Boxmeerse Veld, Leukermeer Bergen, Bemmelse Waard, Gendtse Waard.			
Goudplevier	15-3	2 ex. stuw Afferden (MH)		
	16-3	Paesplas, Bemmelse Waard, Circul		
	13-4	306 ex. Millingerwaard (OH)		
Zilverplevier	6-5	1 ex. Dreumelse Waard (MK1)		
	9-5	1 ex. Erlecomse Waard (FA,MA)		
Temmincks Strandloper	14-5	5 ex. Erlecomse Waard (OH, MA)		
Bonte Strandloper	17-3	2 ex. Kaliwaal Ooypolder (LE,MW)		
	27-3	1 ex. Kaliwaal Leeuwen (MK1)		
Kemphaan	22-6	8 ♂♂ steenfabriek Dreumel (MK1)		
Houtsnip	14-5	1 p(balts) Leuthse straat (MA,DH)		
	27-5	1 p(balts) Groeningse bosjes (DH)		
	7-4	prooirest Personenbos (OH)		
Grutto	29-6	480 ex. uiterw. Ooypolder (PB)		

Regenwulp	12-4	1 ex. naar ZZW Dreumelse Waard		
	27-4	(17.30 uur) tot. 48 ex. naar NNO sluis St. Andries		
	29-4	24 ex. f. Gement, Deursen (LB)		
Wulp	8-6	1 ♂ (balts) Hoogbroek, de Meren		
	9-6	1 p. de Weert, Altforst (MK1)		
	Dit zijn dezelfde plaatsen als in 1984.			
Bosruiter	22-4	1 ex. Bemmelse Waard (PB)		
	9-5	1 ad. Erlecom (MH,DH)		
	8-6	1 ad. Kaliwaal Ooy (MH,LE)		
Visdief	18-6	32 nesten kop Kaliwaal Ooypolder (OH)		
	Verdere broedplaatsen (verm.): Zandplaat Ewijk, Kaliwaal Leeuwen, Hiense Waard.			
Noordse Stern	1-5	1 ex. Willemspolder Echteld (LB)		
Witvleugelstern	15-5	1 ad. f. Oude Waal (RH,RP,MD,JJ)		
Zwarte Stern	2-6	61 nesten Ooyse Graaf + Kekerdome Waard + Groenlanden (OH)		
	verder 4 p. Bemmelse Waard; 4 p. Gendtse polder (VWG)			
Kerkuil	23-4	1 ex. Vortum-Mullem (DH)		
Ransuil	1-3	1 ex. verkeersslachtoffer van Heemstraweg Dreumel		
	Nesten: Op den Berg Gennep; Maldens Vlak (juv.); Vlietberg (juv.), de Vilt, Maaskemp Gennep; Noordereiland Boxmeer; Bemmelse Waard (2 p.), wie kent er nog andere??			
Nachtzwaluw	2 territoria Mulderskop; 2 terr. Gemeentehei Bergen; 7 terr. Ullingse Bergen; 1 terr. Alvernase Heide. Niet aangetroffen: Reichswald; Heumensoord; de But; Groesbeeks Bossen.			
	Wie weet er iets van het Quin??			
Ijsvogel	26-4	1 ex. Wychens Ven (KR)		
	4-5	1 ex. Paesplas (Re)		
Draaihals	4-5	1 ex. Groenlanden (OH)		
Groene Specht	aanwezig: zweefvliegvelde Malden; Jonkersbos, Staddijk, Mariënboom, Winkelsteeg - Nijmegen; Holle Weg Ubbergen; Bethanië Molenhoek; Scheiwegwal St. Hubert; Vilheide, de Hoeven e.v. - Mill; Het Bord, Ossenbroek- Beers; Gasseltse Bos, Raamdal - Escharen; Hapse Weg Oeffelt; Maaskemp, Paesplas - Gennep; Nederrijk Groesbeek. En verder?			
Zwarte Specht	Hoefkens-Reek; Tong elae; Overloon 2 terr.; Bunt-horst; Zelderse Driessen (?); de Hamert; Kalvariberg, Tannenbusch, Geldenberg, Hirschbusch, Freilenberg, Joannisberg - Reichswald; Nederrijk-noord 2 terr.			
Kleine Bonte Specht	veel wrn. o.a.: 6-4 Tannenbusch (LE), 24-6 1 p. + juv (voeren) Duivelsberg (MF); 1 p. boomkwekerij de Kroon, Milsbeek (JJ), meeste wrn. Land van Cuyk, <u>geen</u> wrn. Land van Maas en Waal.			
Kuifleeuwerik	27-5	1 ex. rangeerterein Willemskwarteier (MF)		
	18-6	1 ♂ z. Hezelpoort (PB)		
Boomleeuwerik	9-3	1 ♂ z. Bergerheide (LE,MH,JJ,JB)		
	8-5	e.v. 5 ♂ z. Gemeenteheide, 4 ♂ z. Bergerheide		
	22-3	3 ♂ z. Mookerheide (LE,MH,JT)		
	6-4	1 ♂ z. Grindkuilen Mill (JG)		
	18-3	8 ♂ z. Hamert (Hs)		
Oeverzwaluw	juni	25 ex. Leukermeer Bergen (DH)		
	5 nestgaten Millingerwaard (MF)			
	75 nestgaten (aangevlogen) Wylerberg (JJ)			
	74 nestgaten (aangevlogen) plas 5 Kraaienbergse plassen (EJ)			
	4 nestgaten (aangev.) Grindkuilen Mill (EJ)			
	Is dit echt alles?			

Huiszwaluw	Kolonies: 8 polderhuis Beneden-Leeuwen, 25 RK-kerk Batenburg, 28 RK-kerk Appeltern, 36 RK-kerk Horssen, 0 Bergharen (DV); 0 Malden, 21 Heumen, 3 Overasselt, 11 Nederasselt, 0 Balgoy (FH); 33 school Kekerdom, 16 Grote Both, 14 HD-gemaal e.o., 15 Bisonbaai-west, 13 steenfabriek Erlecom - Ooy (PB); 20 Sprokkelenburg - Bommel (PB); 21 RK-kerk Cuyk, 4 Maasdijk Katwijk (PB). Slecht jaar.
Duinpieper	25-4 1 ex. f. Waaiweg Gassel (RP)
Graspieper	25-4 180 ex. Beneden-Leeuwen (LB) 3 terr. Kooistraat Deest; 12 terr. (ook 12 in 1975) Bemmelse Waard; 23 terr. (25 in 1975) Gendtse polder, (VWG Nijmegen/VWG GR.). Hollend achteruit binnendijks en langs bandijken.
Waterpieper	22-3 11 ex. Leigraaf Bruuk (MH,LE) 29-3 15 ex. Ashorst en Lage Hosrt Bruuk (EJ,JJ) 26-4 1 ex. (zomerkleed) Plakseweg Groesbeek (MH,LE)
Gele Kwikstaart	30-3 1 ex. Klompenwaard Doornenburg (H. Romeijn) 30-3 1 ex. T. Vagevuur Milsbeek (RH,RP) 22 terr. Bemmelse Waard (14 in 1975); 39 terr. Gendtse Waard (24 in 1975) (VWG Nijmegen/VWG GR)
Grote Gele Kwikst.	17-4 1 ♀ Lage Horst Groesbeek (JJ) 20-4 1 ex. Koningsven Milsbeek (Re)
Nachtegaal	19-4 2 ♂ z. Tongelaer (RH) Territoria: Beek (1); Nijmegen (4); de Belt (1), Jonkmanshof (1), Groenlanden (6) - Ooypolder; Wylermeer (1); Boxmeer (3); Cuyk (1); Nabuursbos (2), Schippersdijk (1) - Mill; Tongealer (6); Ossenbroek (3); het Bord Beers (1); de Vilt (3); Hoefkens Reek (1); Hernen (1); Aspert Bergharen (3). Redelijke spreiding dit jaar!
Blauwborst	3-4 1 ♂ z. Ganzenorgel (EJ,JJ) Territoria: Groenlanden-zuid (2); de Vilt (1); Deurnese Peel (5).
Gekraagde Roodstaart	Enkele waarnemingen buiten bossen/zandgronden. Maasheggen: Oeffeltse Weiden (4); Vortum (2); Sambeek (2), Boxmeer (2). 27-4 1 ♂ Maas-Waalkanaal Hatert (FS) Territoria: Kampweg Mill (1); Ossenbroek (1); Escharen (2); Heyendaal (1); Zyfflich (1); Knodsenburg Lent (1); Wezelse Dijk Leur (2); Grote Wiel Beneden-Leeuwen (1); Steenkampen Boven-Leeuwen (1).
Paapje	13-4 1 p. Gemeenteheide Bergen (RH,RP,EJ) 13-5 1 ♂ Heerenven Hamert 19-5 1 ♂ z. Pikmeeuwenwater Hamert (Hs) 12-5 1 ♂ Werveld (FA) 11-5 en 18-5 1 ♂ z. Bemmelse Waard (PB,MF)
Roodborsttapuit	13-3 1 p. zandvanger Leigraaf Groesbeek (MH) Territoria (tussen haakjes al (j) dan niet (-) succesvol): Hamert 6-7; Bergerheide 3-4; Heerenwaard Afferden 1?; Klein-Vortum 1?; Mzenburg 1; Achterdijk Tongelaer 1; Overasseltse en Hater tse Vennen 0 (juni/juli, FH); Broekkampen/Overasseltse Broek 6 (KR), aldaar 2 (j) (sept, DV); spoorbaan Andelst 1; spoorbaan Elst 1; zweefvliegveld Malden 1 (j); Afferdense Veld 1?; Kloosterhof Bergharen, Dassenloop Leur 0 (DV); Sluispolder 1-2(j); Looistraat Heumen 1 (j); Broekkant Heumen 1(-); Mulderskop 2; Heumense Schans 1; Vagevuur Milsbeek 1; Lage Horst 1, zandvanger Leigraaf 1 - Groesbeek; afgraving Drüllerberg 1(j)-zelfde?-, Drulse

	weg 1(-), Richtersgut 1(j) - Kranenburg; Wylerbroek 4(2j), Kranenbusch 2(1j), Kurze Hufen 2(1j), Lange Hufen 7(4j) - weinig!- Duffelt; het Meer 2, Circul 0 - Ooypolder. Ullingse Bergen?, Ravenstein? Totaal werkgebied 48-52 paar, tenminste 15 p. + juv. Voor aanvullingen houdt Dick Visser zich aanbevolen!
Tapuit	11-6 1 ♂ + bedelend jong Heumense Schans (MH,LE) 16-6 2 ex. Ammanspeel Wilbertoord (Cruy, Roy)
Beflijster	6 wrn. tussen 12-4 en 4-5 2-5 3 ex. Bisonbaai-west (OH)
Kramsvogel	22-6 1 ex. naar Z Dreumelse Waard (MK1) 29-6 1 p(nestjongen) Kranenbusch (DV)
Koperwiek	2-5 1 ♂ z. Heyendaal (RS)
Sprinkhaanrietzanger	26-4 1 ♂ z. Groesbeekseweg 414, Nijmegen (MH) Enige opgegeven territoria: omgeving Bruuk (2), Groenlanden (1), Wychens Ven (1), Bergerheide (1). Is dat alles?
Snor	24-6 1 ex. (+voer) Ooyse Graaf (LE,MH) enige wrn.
Rietzanger	GEEN waarnemingen
Grote Karekiet	14-6 1 ♂ z. Tiengeboden (W) Enige wrn.
Bosrietzanger	23-4 1 ♂ z. Groenlanden (DH) vroeg! 65 terr. Bemmelse Waard (VWG Nijmegen) 28 terr. Gendtse polder (15 in 1975)(VWG Nijmegen)
Bonte Vliegenvanger	24-4 1 ♂ z. Werkenrode (LE) Vrij veel wrn. voorjaarstrek, (mog.) terr.: Helig-Landstichting (1); Groesbeekse bos (2); Heumense Schans (1); Maas-Waalkanaal Hatert ; Madeleine Boxmeer (1); Startschedal (1); Nergena-süd (1), Nergena-nord (1)- Reichswald. 1-6 1 ♂ Reichswald (MW) Enige juni-waarneming 2 broedgevallen in holle ijzeren weipalen, Bemmelse en Gendtse Waard (VWG Nijm.)
Koolmees	2 broedgevallen (+ juv.) Ooypolder
Ruidelmees	2 broedgevallen (+ juv.) Ooypolder
Grauwe Klauwier	3-5 1 ♂ f. Bruuk (JJ)
Klapekster	maart/apr. 9 wrn; laatste 24-4 1 ex. Bergerheide (MA)
Bonte Kraai	laatste wrn. 23-3 1 ex. vl. Schaykse heide (RH)
Keep	8-6 1 ♂ z. Geldenberg Reichswald (JJ,JT)
Europese Kanarie	3-5 1 ♀ Gennep (LE)
Sijs	14-5 1 ex. Maldens Vlak (MA) 1-6 tenm. 1 ex. Treppkesweg Reichswald (LE,MW) 8-6 1 ex. overvl. Dreumel (MK1)
Barmsijs	24-6 1 ex. naar N. Groesbeek (LE) voorproefje??
Kruisbek	16-3 1 ex. overvl. Nieuwerf Afferden (L.) (JB) maart/april kleine groepjes Reichswald (JT) 4&24-4 1 p. Heumensoord (FH) 11-6 3 ex. Freudenberg Reichswald (GM,JJ) 23-6 5 ex. Groesbeekse bos (JJ) 24-6 17 ex. naar O de Kroon Milsbeek (JJ) 5-3 14 ex. Maas-Waalkanaal Hatert (FS)
Appelvink	Gemelde territoria: Stuwval en villawijken Nijmegen 19, Groesbeekse bossen en stuwval-zuid 10, Kop van Limburg 3, Hater tse Vennen 1, Druten 1. Overzicht waarschijnlijk niet compleet, met name voor omgeving Beek-Berg en Dal.
Grauwe Gors	8-5 2 p. Groespeel Mill (EJ) 17-5 2 ♂ z. Kruizenbeemd Geffen 22-5 3 ♂ z. Rosmalense Hoeven 24-5 1 ♂ z. Bemmelse Waard (LB) 1-6 2 ♂ z. Bemmelse Waard (PB) 1-5 1 ♂ z. Bemmelse Waard (DV) Dit zijn alle waarnemingen

3-5 1 ♂ z/T Driessen, Mook (LE)
 6-5 1 ♂ Boxmeerse Veld (FA,MA)
 2-5 t/m 10-6 max. 4 ♂ Wellsmeer (Hs,DH,JJ)

VERZOEK VAN DE WAARNEMINGENSECRETARIS

Gebruik bij de opgave van uw waarnemingen duidelijke plaatsaanduidingen, de benamingen kunt u vinden op de topografische kaarten. "Reichswald" of "Groesbeeks bossen" of "Ooypolder" is moeilijk te plaatsen en daarom nauwelijks te gebruiken. Bij vermelden straatnamen ook graag de plaats/gemeente vermelden. Helemaal precies is het vermelden van kilometerhokken (zie inventarisatie-atlas SBB, die over enkele maanden in een nieuwe editie verkrijgbaar is!).

Bij een aantal soorten zijn alle bekende territoria vermeld, weet U er nog meer, dan gaarne bericht.

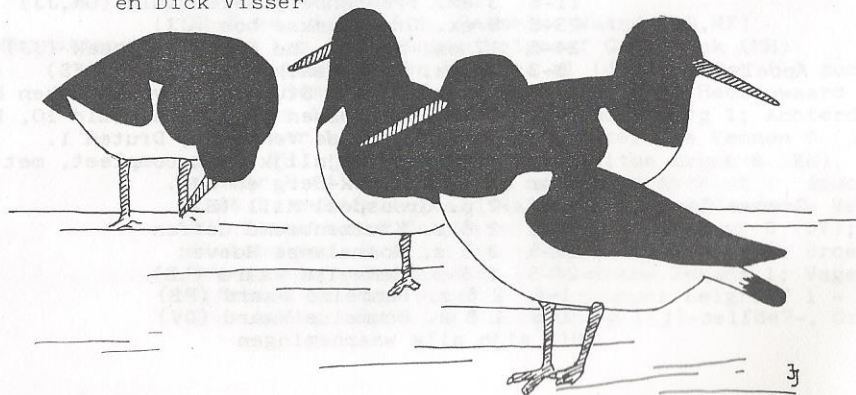
BARMSIJZENINVASIE

Dit najaar zijn zeer veel barmsijzen gezien tijdens de trektellingen (100den ex. per dag met name in november). Een deel pleistert in ons gebied, er komen echter slechts waarnemingen binnen uit een beperkt gebied. De vrij onopvallende vogel is te herkennen aan zijn geringe schuwheid, sterk sijschtig gedrag (compact groepen, ondersteboven hangend foerageend in berken, elzen, lorken e.d.), donkerrood kopkapje (soms slecht te zien) en druk gedrag, roep: opvallend tsjet-tsjet-tsjet, ook wel tsuwiet als siis. Vaak in bebouwde kommen. Veel succes bij het zoeken!

RP R. Pahlplatz	DH D. Heg	MH M. Hornman
JG J. Geraets	br J. v.d. Brugghe	MF M. Feenstra
RH R. Hendriks	FH F. Hustings	JJ J. Jacobs
EJ E. Jans	DV D. Visser	PB P. Brouwer
JH J. Helmer	W W. Helmer	LB L. v.d. Bergh
OH O. van Hoorn	JT J. Thissen	GS G. Schreurs
MD M. v. Dongen	MW M. van der Weide	JP J. v.d. Pluym
MK1 M. Klemann	LE L. Engels	KR K. Reijnen
FA F. Arts	LG L. Geraets	Cruy F. v.d. Cruysen
MA M. Aarts	FS F. Snel	Roy J. Royendijk
JB J. Bultjes	RM R. Müskens	RS R. Schuurkes
Re M. Reijnders	Hs echtp. Hermsen	

Allen weer heel hartelijk dank. De nieuwe waarnemingenrubriek beslaat de maanden juli t/m oktober. Inzenden naar het bekende adres:

Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen
 en Dick Visser

NAJAARSTREKTELLINGEN RIJK VAN NIJMEGEN EN OMSTREKEN 1985

Inleiding

In het najaar van 1985 werd er weer op verschillende telposten in het Rijk van Nijmegen e.o. de vogeltrek geobserveerd. Op drie telposten werd er regelmatig geteld nl.:

- 1) Nederrijk bij Groesbeek
- 2) Dreumelse Waarden bij Dreumel
- 3) Vagevuur bij Milsbeek

Op het Nederrijk bij Groesbeek begonnen de trektellingen meestal laat in de ochtend of vroeg in de middag. Hier werd de nadruk gelegd op de roofvogeltrek. Deze werden ook in redelijke aantallen gezien. De zangvogeltrek viel hier ook wat tegen.

In de Dreumelse Waarden werd er veel meer geteld dan elders. Deze telpost werd ongeveer om de drie dagen bemand. Hier werden erg veel eenden en steltlopers gezien.

Het Vagevuur telde alleen de ochtendtellingen en dan nog vrij onregelmatig.

De trektellingen waren te omvangrijk om in één tabel te verwerken, daarom zullen deze op sommige punten wat verwarrend zijn. Al deze tabellen zullen misschien vrij saai zijn, maar deze bevatten wel een schat aan informatie over de vogeltrek over het Rijk van Nijmegen en omstreken.

Simultaantellingen

Ook dit jaar werd er net als verschillende andere jaren weer twee maal een simultaantelling gehouden. Men probeert dan op zoveel mogelijk telposten op een en dezelfde dag, op dezelfde tijd, de trek te observeren. Deze tellingen werden gehouden op 22-9 en 20-10. Op 22-9 werd er op 5 telposten geteld en op 20-10 op 4 telposten (zie tabel 1.)

tabel 1. Telposten tijdens de simultaantellingen 1985

22-9	20-10
Nederrijk (Groesbeek)	Nederrijk (Groesbeek)
Vagevuur (Milsbeek)	Vagevuur (Milsbeek)
Estel (Nijmegen)	Estel (Nijmegen)
Westermeerwijk (Berg en Dal)	Westermeerwijk (Berg en Dal)
Klein Amerika (Groesbeek)	

Bij de Soorten:

Buizerd: De Buizerd trok zowel op het Nederrijk als in de Dreumelse Waarden goed door over de gehele periode. Het is leuk om te zien dat de doortrekkie bij beide precies op 19-10 lag. Op het Nederrijk kwamen de hoogste aantallen lange (resp. 52 tegen 33 ex.). Het Vagevuur zag maar enkele Buizerden (12 ex.).

Wespendief: Er werden dit najaar 5 Wespendiefen gezien. De meeste werden er op het Vagevuur gemeld (3 ex.). Ook op het Nederrijk werden er op 6-9 2 gezien.

Keep: Deze is zeer waarschijnlijk zeer onderteld, net als andere jaren, doordat ze onopgemerkt met Vinken meevliegen.

Wulp: De Wulpen die op het Nederrijk langstrokken deden vrij raar. Alle Wulpen die langs kwamen streken gelijk neer om pas naar een lange tijd weer verder te trekken.

Kokmeeuw: Op het Nederrijk werden de trekkende Kokmeeuwen nooit opgeschreven, omdat deze trek vrijwel zeker bestond uit voedseltrek in zowel noordelijke als zuidelijke richting. Op de andere twee telposten werden de Kokmeeuwen wel genoteerd.

Boompieper: Op het Nederrijk werd nog heel laat in het seizoen doortrek van Boompiepers waargenomen. Op 20-10 passeerden er nog 3 ex. Op de andere twee posten werd op resp. 5-10 en 22-9 de laatste doortrek vastgesteld.

Frater: Op het Nederrijk kwam al zeer vroege trek voor van de Frater. Reeds op 14-9 werd er 1 ex. waargenomen. Verder kwam er op 20-10 ook nog een groep van 6 ex. langs. In de Dreumelse Waarden werden op 2-11 ook 51 ex. gemeld.

Algemene gegevens

Algemene gegevens Nederrijk

datum	teltijd	windr.	wkr.	bewolking(%)	temp.(°c)
6-9-85	10.40-12.15	WNW	3-5	30-80	15
"	14.50-16.20	NW	3-6	30-70	15
14-9-85	9.45-11.45	ZW	1-3	20-60	17
"	13.55-15.25	W	2-3	100	17
22-9-85	7.05-9.20	W-ZW	0-1	100	16
27-9-85	13.35-14.50	ONO	1-2	20-40	21
5-10-85	8.45-11.15	WZW	1-2	40-60	13-20
10-10-85	14.45-15.30	W	1-3	100	15
15-10-85	10.10-12.10	NNW	2-3	80-100	14
19-10-85	10.30-12.30	W-NNW	1-3	50-70	13
20-10-85	6.50-9.20	NO	0-1	30-50	5-9
25-10-85	14.45-15.30	O	2-3	50-60	9
2-11-85	10.35-11.35	W	1-3	100	3
3-11-85	11.45-13.00	W	1-3	30-40	3

algemene gegevens Vagevuur

datum	teltijd	windri.	windkr.	bewolking(%)	temp.(°c)
25-7-85	5.30-7.50 u.			20	10
24-8-85	5.00-9.00 u.				
27-8-85	5.30-9.00 u.			100	7
22-9-85	7.00-10.15 u.	ZW	4	100	15
5-10-85	6.00-8.30 u.	O		80	7
6-10-85	5.35-9.05 u.				7
14-10-85	6.30-9.45 u.			0-50	5
15-10-85	6.35-9.05 u.	NW	4	95	
18-10-85	6.30-9.00 u.				12
20-10-85	6.40-11.10 u.	NW	4		7

algemene gegevens Dreumelse Waard

datum	teltijd	windkr.	windri	temp.(°c)	bewolking(%)
1-8-85	5.30-8.00 u.	1-3	ZW	14	100
4-8-85	5.33-8.03 u.	5	ZW	10-14	30-100
7-8-85	5.40-8.10 u.	2	ZW	9-10	10-40
10-8-85	5.45-15.00 u.	2-5	Z		60-100
13-8-85	5.50-10.35 u.	2	Z-ZW	12-15	10-60
15-8-85	5.54-8.24 u.	1	ZW-NW	9-14	30-80
16-8-85	19.01-20.01 u.	1	ZW		50-80
21-8-85	6.02-9.47 u.	5	Z	14-18	10-100
24-8-85	6.07-12.30 u.	5-6	Z	11-16	100
"	17.00-19.00 u.	3	W-ZW	16	100
4-9-85	6.26-9.56 u.	4	W-ZW	11-13	10-100
7-9-85	6.30-13.00 u.	3-5	NW	6-12	10-100
"	17.00-19.00 u.	1-3	ZW	14	100
10-9-85	6.36-9.51 u.	1	ZW	10-12	0
13-9-85	6.40-9.10 u.	1	ZW	12-16	50-100
16-9-85	6.45-9.15 u.	2-3	ZW	8-10	40-100
21-9-85	6.54-19.40 u.	1-4	O	14-22	40-100
27-9-85	7.03-9.33 u.	0	O-ZO	5-9	0
29-9-85	6.06-11.06 u.	0-1		3-14	0
30-9-85	6.08-8.38 u.	0-1	Z	3-9	0
3-10-85	6.13-8.43 u.	1-2	ZW	13	80-100
5-10-85	6.16-18.09 u.	0-2	NO	9-14	10-40
19-10-85	6.40-17.08 u.	2	O	2-13	0-80
23-10-85	7.32-10.02 u.	3	O	0	0
26-10-85	6.53-9.23 u.	1	O	-3	0
29-10-85	6.58-9.28 u.	0-1	NW	2-4	0-10
2-11-85	9.22-15.40 u.	3	ZW	6	80-100
16-11-85	7.30-16.02 u.			1-4	100

Tellers

Ik wil hieronder aller tellers vermelden die in het veld hebben gewerkt om dit artikel tot stand te brengen. Verder wil ik William Verpoort en Michel Klemann bedanken voor het verstrekken van al hun telresultaten.

Telpost:	Tellers:
Vagevuur (Milsbeek)	William Verpoort, Jeroen Bultjes, Dik Heg, Edward Jans, Jan Jacobs,
Nederrijk (Groesbeek)	Leon Engels, Michiel v.d. Weide, Leo v. Doorn
Dreumelse Waarden (Dreumel)	Michel Klemann
Estel (Nijmegen)	Peter Brouwer
Klein Amerika (Groesbeek)	Gerard Müskens, Jan Jacobs
Westermeerwijk (Berg en Dal)	Louis Geraerts, Edward Jans

soort	Simultaantellingen										
	22-9					20-10					Totaal
	Vagevuur	Nederrijk	Estel	Westerneerwijk	Klein Amerika	Vagevuur	Nederrijk	Estel	Westerneerwijk		
aalskolver			8		2						10
bl. reiger	I					I					2
gr. gans							I 2				I 2
wilde eend	I				I	7					9
wespendief	I										I
buizerd	4				I	5					10
havik	I										I
sperwer						4					4
bl. kiek.						I					I
kievit		8	II			20		16			55
watersnip			I								I
kokmeeuw	74				I 92						266
houtduif	I 7	II	I			588 I	80	46			747
holenduif	IO					I		3			I 7
veldleuw.		4			I	15	47	7			74
boerenzw.	49	38	6								114
huiswaluw		I	I 3		IO						24
boomleeuwer.	I	3	3				3				10
graspieper	I 2		IO		2	IO	28	6			68
waterpieper						2					2
gele kwikst.		3			I						4
witte kwik.	26	6	7	I	I	17	28	4			90
kramsvogel			5			I			I 3		19
merel	II	I				I	I				14
koperwiek						120	5	20			145
zanglijster						I		I			2
gr. lijster		I 9	2		I	16	II	3			52
geelgors					2	2	2				6
rietgors						5	2	I			8
vink	I 2		I	3	4	216	119	40	37		432
keep	2					68	21		4		95
groenling					4	3	2	4			I 3
sij	8					82	3	6			99
putter						I					I
kneu	IO I	5			2	30	3				14 I
goudvink						I					I
ringmus						9	8	6			23
spreeuw	66	149	120	1	654	556					4924
zw. kraai	23	2		7							32
roek						I	9	2			I 2

7557

Aantal trekkende vogels per soort per trektelling Nederrijk

soort	6-9	14-9	22-9	27-9	5-10	10-10	15-10	19-10
aalskolver			8					
grauwe gans								16
wilde eend							2	
sperwer					1		1	3
havik					2			1
buizerd	4	1			7	2	13	16
wespendief	2							
bruine kiek		1						
boomvalk					1			
torenvalk		1						
kievit	48	3	8	1		39	34	159
wulp				2				
zwarte stern		1						
holenduif		4						16
houtduif	19	31	11	16	5	25	1	
turkse tort.								
tortelduif		2						
boomleeuwer					2			1
veldleuwer.			4	1	2			
boerenzw.	198	436	38				15	11
huiswaluw	118	33	1					
boomleeuwer			3			35	3	2
graspieper				1	184		33	18
waterpieper								1
witte kwik		2	6	3	13		11	3
gele kwikst	3		3	4	1			
merel		8	1					
kramsvogel								
koperwiek							43	
zanglijster	16	2			4		3	
gr. lijster	18	72	19		10		1	
zwarte mees					3			
koolmees								
pimpelmees							2	
geelgors					4		2	1
rietgors					2		1	1
keep							2	1
vink	2	2		4	614	1	24	19
putter					3			
sij							5	5
groenling				1	5		1	
appelvink								
frater		1			6			
kneu	3	15	5	2	86	1	12	9
ringmus					1			9
spreeuw	174	165	1495	44	41		64	65
roek								
zw. kraai	4	5	2				1	
kauw		16					18	
Totaal	609	809	1596	79	1053	69	300	357

vervolg soortenlijst per trektelling Nederrijk

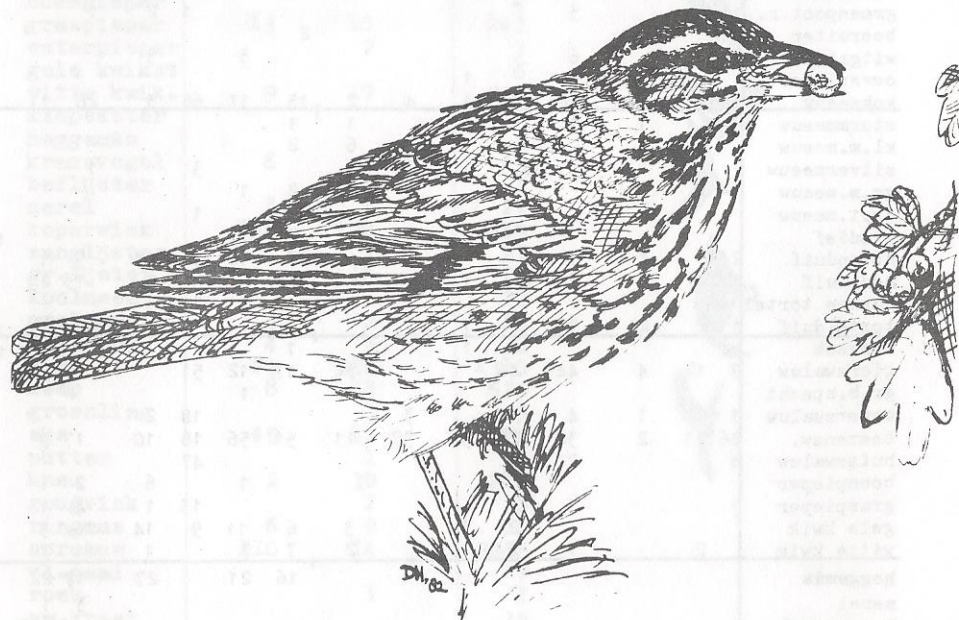
soort	20-10	25-10	2-11	3-11	totaal
aalscholver					8
grauwe gans	19		63		98
wilde eend					2
sperwer		1	1	2	9
havik					3
buizerd		1			8
wespendief					52
bruine kiek					2
boomvalk					1
torenvalk				1	2
kievit			3	8	303
wulp				14	16
zw.stern					1
holenduif	1				21
houtduif	1	11	27	8	145
turkse tort	44		1	4	49
tortelduif					2
boomleeuwer					3
veldleeuwer	47		3	29	112
boerenzw.					672
huiszwaluw					152
boompieper	3				46
graspieper	28	1	7	2	274
waterpieper					1
witte kwik	28				66
gele kwikst					11
merel	1		1		11
kramsvogel		3			3
koperwiek	5		2		50
zanglijster					23
gr.lijster	11				131
zw.mees					3
koolmees	1	4			5
pimpelmees					2
geelgors				3	11
rietgors					6
keep	21		32	4	60
vink	119	5	27	27	844
putter			3		6
sijs	3		2		15
groenling	2				11
appelvink				1	1
frater					7
kneu	3	32			167
ringmus	8				18
spreeuw	17		127	460	2652
roek	9		12	2	23
zw.kraai					12
kauw	21	2	65	12	134
	396	59	320	592	6247

Aantal trekkende vogels per soort per trektelling Vagevuur

soort	25-7	24-8	27-8	22-9	5-10	6-10	14-10	15-10
aalscholver							24	
bl. reiger	2	I	2	I				
grauwe gans						10		
wilde eend	4	32	12	I	I2			
wespendief	I			I		1		
havik		3		I	I			I
sperwer		4			I			
buizerd		8			I		5	
blauwe kiek				4				
torenvalk								I
kievit				73		I	4	
oeverloper						I		
wulp								
regenwulp					I			
kokmeeuw			2	74	3I	2	I	
stormmeeuw			2					
houtduif	6	15		I7	I3	24	53	5
holenduif	3	4		10	I			
gierzwaluw	52							
gr.b.specht		I						
veldleeuwer						4	15	
boerenzw.	95	II3	II4	49				
huiszwaluw		2						
boompieper		I	2	I				
graspieper				I2	55	I2	I66	29
waterpieper							I	
gele kwikst		4				2		
witte kwik	23	20	I7	26	29	I5	30	22
klapekster							I	
heggemus					2		I	3
kramsvogel					2			4
beflijster							I	
merel		I	2	II	3	3	3	5
koperwiek					4	I6	59I	326
zanglijster							I8	2
gr.lijster						I		I
koolmees						I9	I	
geelgors						I		7
rietgors			I		2	3	20	7
vink	I	5	I2	255	I74	902	85	85
keep			2	9	20	489	29	29
groenling						39	3	3
sijs			8	I	4	I28	2	2
putter							I	
kneu	2		2	10I			202	4
goudvink			I					
ringmus					4	3	4	3
spreeuw	2	I6		66I	768	205	264	8
vl.gaaï					I	3	3	
roek								
zw.kraai			2	7	I4	7		
	195	232	237	999	1209	535	2974	544

vervolg deel 1

soort	1-8	4-8	7-8	10-8	13-8	15-8	16-8	21-8	24-8	4-9	7-9	10-9	13-9	16-9
tjiftjaf						1								
pimpelmees										5	2	1	19	
koolmees										3		5		
roek													188	
spreeuw			9					10	5	5	33	5	11	9
ringmus	1				2				5					
vink										1			2	
groenling										3				
putter											2		10	
kneu			9					1	14	16	5	4	12	4
frater														
ijsgors				1	3	1	2				1	11	3	6
rietgors											2			21
rosse grutto														tot.2

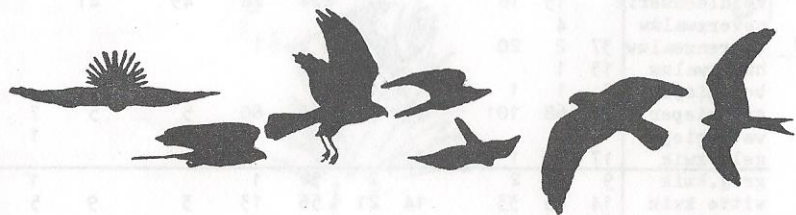
Dreumelse waard, deel 2

soort	21-9	27-9	29-9	30-9	3-10	5-10	19-10	23-10	26-10	29-10	2-11	16-11	tot
aalscholver	164	35	165	192	2	4	735	26			47	26	1619
bl.rieger						5							12
kn.zwaan											5		13
grauwe gans			7				203					1	211
nijlgans												2	2
brandgans							4						4
bergeend						1							8
smient			9				3	8	1		20	60	103
winter t.	5			3			3				7		29
wilde eend	6	3	3				7	1			24		80
slobeend	9			13	8		1	1	13			1	49
tafeleend												29	49
kuifeend			5										14
brilduiker												1	1
bruine kiek	1												5
blauwe kiek								1					1
sperwer	2			1	2	2	3	2			5	3	28
buizerd		2				6	19				2	2	38
torenvalk	1					1							3
roodpoot v.							1						1
boomvalk				1									2
smelleken								2					2
scholekster	2												43
kleine pl.		1											1
goudplevier												2	2
kievit	29	143	184		35	26	721	532	27	19		85	105
watersnip	2	5				5		1				1	64
wulp	6	1	1			3		3	5	1	1		28
groenpoot r.							1	3					15
witgatje		2					4				1		21
oeverloper							2						11
kokmeeuw	65	3	8		21	6	41	297	2	5		1	622
stormmeeuw								2					14
kl.m.meeuw			4					2	1				16
zilvermeeuw							1				3		26
gr.m.meeuw								2					9
holenduif	20	5	7		16	12	21	13			1	4	145
houtduif	29	18	4		6	118	59	65	36	3	79		502
turkse tortel		5				2	1						16
gierzwaluw	3												635
gr.b.specht			1				1	2				1	6
boomleeuwerik							6						6
veldleeuwerik		13	16			5	22	22	49	27		11	173
oeverzwaluw		4			1	9							44
boerenzwaluw	37	2	20				9	1					470
huiszwaluw	13	1											67
boompieper	5	1	1			1	1						19
graspieper	22	68	101		97	97	366	60	5	5	7		861
waterpieper											1	2	3
gele kwik	17		1		3							6	9
gr.g.kwik	9	3	2			2	5	1					68
witte kwik	14	25	33		14	21	56	13	3	9	5	11	233
heggemus	15	16	13		7	7	12	3		1			166
zw.roodstaart						3							3
merel	2	1	3		7	3	3		2			1	30

vervolg deel 2

soort	21-9	27-9	29-9	30-9	3-10	5-10	19-10	23-10	26-10	29-10	2-11	16-11	tot
kramsvogel	1	1				2	26		1	2	121	137	477
zanglijster	2	2	16	19	4		13	3					60
hoperwiek			9	4	1	4	386	90			24	10	528
grote lijster	4	4	3	1	2	1	2	6				1	35
tjif/fitjs	1												12
tjiftjaf					1	7					1		10
goudhaantje			2			2			2				6
zw. mees	55		2	12	5	72	10						156
pimpelmees	134	32	57	12	15	28	12	17			12	17	363
koolmees	27	2	12	4	2	10	16	5	7		1		94
kauw							115		6		1		122
roek							7	15	31		4	11	256
spreeuw	47	67	41	42	14	167	106	41	39	4	45	425	1425
huismus	1												1
ringmus	9	1	2	2	4	21	24	2	3		1	3	80
vink	3	14	60	51	207	262	108	2	23	2	1	3	739
vink/keep						1298							1298
keep		1	9	41	1	21	20	7	11	3	1	1	116
groenling	7	3	1				7						21
putter				1	17	10	4	1	2		5	1	53
sijs		5	23	5	11	47	114	15	7	1	4	1	233
kneu	24	16	56	4	31	130	41	11			4		382
frater											51		51
kruisbek			3										3
ijgors		1											1
geelgors						8	3						11
rietgors	31	9	16	19	15	18	27	11	4	1	3	1	204
totaal aantal vogels : 14285													

Leon Engels & Michiel v.d. Weide
Groesbeek

BROEDVOGELINVENTARISATIE NEDERRIJK-NOORD 1986

Raymond Schuurkes

1. INLEIDING

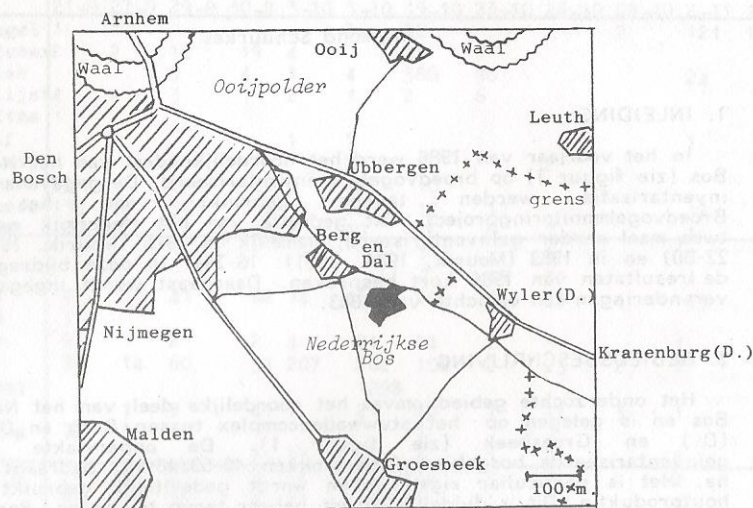
In het voorjaar van 1986 werd het noordelijke deel van het Nederrijkse Bos (zie figuur 1) op broedvogels geïnventariseerd. De gegevens van deze inventarisatie werden tevens gebruikt voor het SOVON Broedvogelmonitoringproject. Dit gedeelte van het Nederrijk werd reeds twee maal eerder geïnventariseerd, namelijk in 1975 (Mourik, 1977, 3(2): 22-30) en in 1983 (Mourik, 1984, 10(1): 16-24). In deze bijdrage worden de resultaten van 1986 kort besproken. Daarnaast wordt ingegaan op de veranderingen ten opzichte van 1983.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

Het onderzochte gebied omvat het noordelijke deel van het Nederrijkse Bos en is gelegen op het stuwwallencomplex tussen Berg en Dal, Wyler (D.) en Groesbeek (zie figuur 1). De oppervlakte van het geïnventariseerde bosgebied (atlasblokken 40-53/46-13) bedraagt circa 40 ha. Het is particulier eigendom en wordt gedeeltelijk gebruikt voor de houtproductie. Dit is duidelijk in het beheer terug te vinden. Percelen met eik, grove den, berk en spar worden af en toe gedund om uiteindelijk geroid te worden. Het gebied is opengesteld voor publiek met een vrije toegang voor wandeling op wegen en paden. Op diverse plaatsen zijn wandelroutes uitgezet.

In 1986 waren twee nestkasten aanwezig (zie figuur 3). Vroeg in maart werd langs de westelijke en oostelijke rand de (haag)beuk haag gesnoeid. Vanaf mei werden in het midden van het gebied enkele opstanden met grove den en eik gedund.

De bossen bevinden zich op een heuvelachtig terrein waarin zich enkele kuilen (bomkraters en kleiputten), gevuld met stilstaand water, bevinden. In het natte jaargetijde stroomt een klein beekje door het dal (Valkenlaagte) in het noordwestelijke deel. Ten zuidoosten van het gebied bevindt zich "Holdeurn", een bekende trekvogeltelposit van VWG Nijmegen. De in het gebied aanwezige vegetatie wordt weergegeven in de figuren 2 en 3. Het terrein bestaat uit een variatie aan percelen met oud loof- en naaldhout, met de grootste bedekking voor beuk, eik, spar en grove den. De opstanden met eik, beuk en grove den hebben een open karakter in tegenstelling tot de dichte homogene sparrencultures. Op enkele plaatsen komen ook berk, populier, Amerikaanse eik, tamme kastanje en larix voor. In de grove den en eikenopstanden bestaat de ondergroei voornamelijk uit een dichte, homogene varenlaag, vermengd met braam. Onder beuk en spar ontbreekt een vegetatielaag in zijn geheel en wordt de bodem slechts bedekt met een dichte mat van respectievelijk beukebladeren en sparrenaalden. Struiken komen zowel langs de randen van het gebied als her en der verspreid in het bos voor. Het betreft hier met name rhododendron, vlier en lijsterbes. Langs het beekje in het dal vormen de rhododendron-struiken een karakteristiek element. Ook de beuken- en tamme kastanjelane in het midden van het gebied zijn opvallend. Vermeldenswaardig is bovendien de enige jaren oude kapvlakte welke momenteel bedekt is met varens en bramen en verspreid aangeplante jonge eiken van ruim 2 meter hoogte. Door de aanwezige hoogteverschillen en verscheidenheid aan loof- en naaldhoutpercelen, variërend in dichtheid en met sterke verschillen in ondergroei, is het een landschappelijk zeer afwisselend en aantrekkelijk gebied.

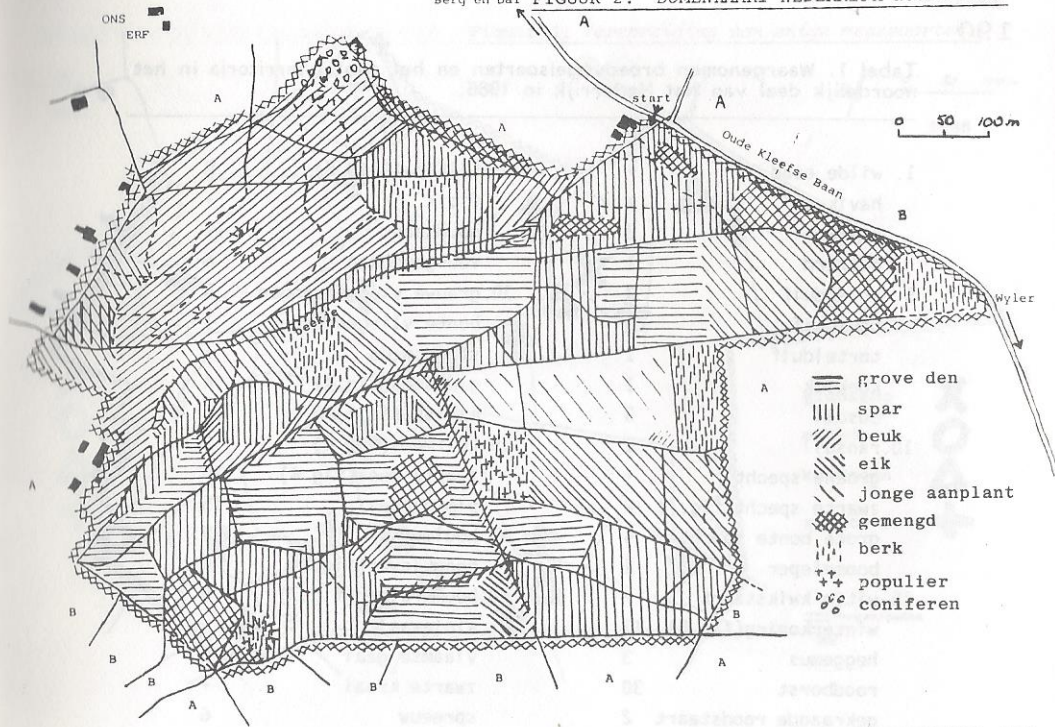
FIGUUR 1. Ligging van het onderzochte gebied

3. METHODE

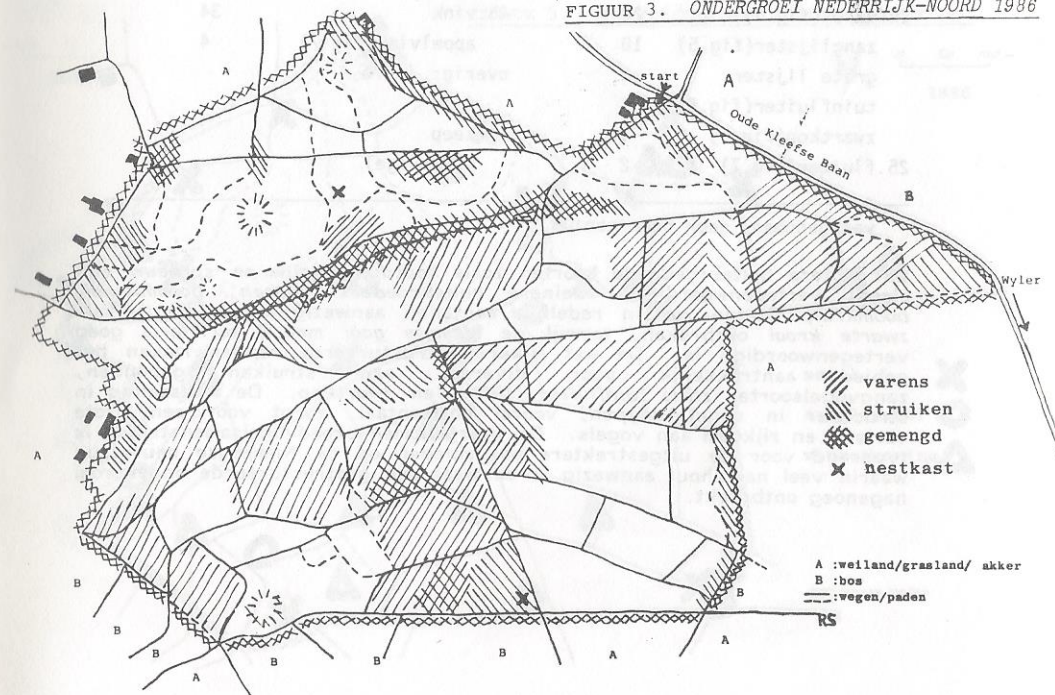
Gedurende de periode half maart-half juni werden 10 vroege ochtendbezoeken gebracht, waarvan 2 in maart, 3 in april, 4 in mei en 1 in juni. In totaal werd ruim 25 uren in het terrein doorgebracht. Ter aanvulling vonden nog enkele dag- en avondbezoeken plaats. De volgende personen namen deel aan de inventarisaties: P. Brouwer, R. Gorissen, J. Helmer, R. Schuurkes, C. van Swaay, J. Thissen en H. de Vries. Het uitwerken van de basisinformatie werd gedaan door R. Schuurkes, met medewerking van mevvr. L. Schrage, J. van de Brugge en J. Sikkema. De verkregen gegevens werden geïnterpreteerd met behulp van de welbekende SOVON-BMP criteria.

4. RESULTATEN EN CONCLUSIES

Een overzicht van de in het gebied waargenomen vogelsoorten wordt gegeven in tabel 1. De verspreiding van de territoria van 16 soorten is weergegeven in de figuren 4, 5, 6 en 7. In totaal werden in het gebied voor 39 soorten territoria vastgesteld. In de aangrenzende terreinen bevonden zich territoria van *havik*, *groene specht* en *fitis*. Van 4 andere potentiële broedvogelsoorten, t.w. *wilde eend*, *witte kwikstaart*, *wielewaal* en *zwarte kraai* werd het territorium-criterium niet bereikt. Het best vertegenwoordigd waren achtereenvolgens *vink* (34 territoria), *roodborst* (30 terr.), *koolmees* (25 terr.), *houdduif* (25 terr.) en *merel* (20 terr.). Interessant is het relatief grote aantal territoria van *sperwer*, *bosuil* en *appelvink*.

FIGUUR 3. ONDERGROEI NEDERRIJK-NOORD 1986

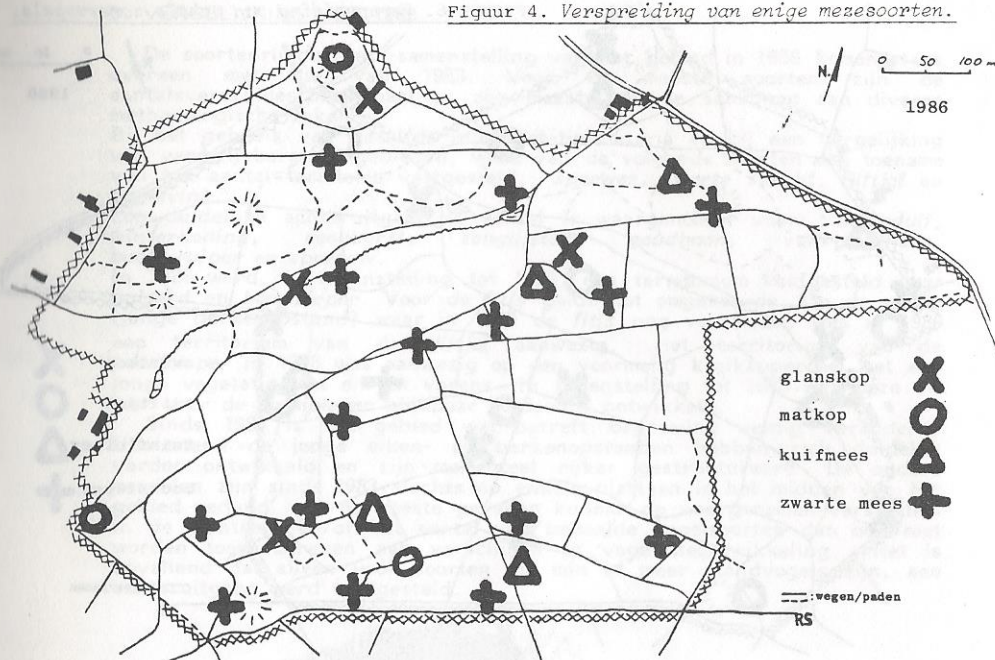
Tabel 1. Waargenomen broedvogelsoorten en het aantal territoria in het noordelijk deel van het Nederrijk in 1986.

1. wilde eend	+	tjiftjaf(fig.6)	8
havik	+	fitis	+
sperwer	3	goudhaan	17
buizerd	1	vuurgoudhaan	4
5. holenduif	2	30.grauwe vliegenvanger	5
houtduif	25	bonte vliegenvanger	1
tortelduif	1	staartmees	1
koekoek	1	glanskop(fig.4)	4
bosuil	3	matkop(fig.4)	3
10.ransuil	1	35.kuifmees(fig.4)	5
groene specht	+	zwarte mees(fig.4)	16
zwarte specht(fig.7)	2	pimpelmees	15
grote bonte specht	4	koolmees	25
boompieper	1	boomklever(fig.7)	4
15.witte kwikstaart	+	40.boomkruiper(fig.7)	9
winterkoning(fig.5)	13	wielewaal	+
heggemus	3	vlaamse gaai	6
roodborst	30	zwarte kraai	+
gekraagde roodstaart	2	spreeuw	6
20.merel(fig.5)	20	45.vink	34
zanglijster(fig.5)	10	appelvink(fig.7)	4
grote lijster	2	overig:	
tuinfluitier(fig.6)	4	sijs	
zwartkop(fig.6)	9	keep	
25.fluitier(fig.7)	2	kramsvogel	

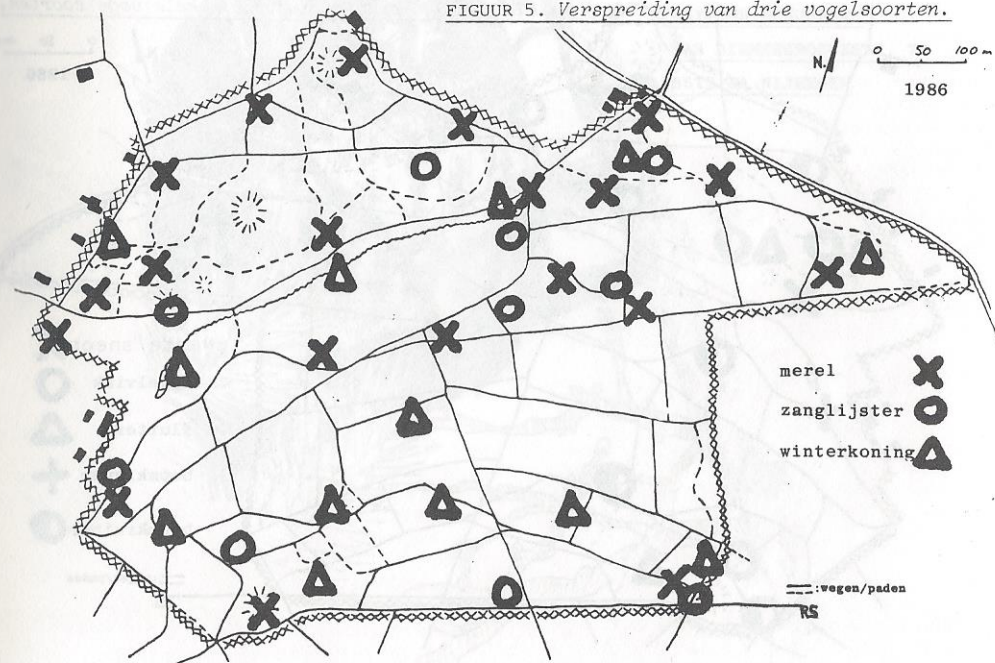
+ waargenomen, geen territorium

De grotere holtebroedende soorten zoals *houtduif*, *kauw* en *spreeuw* zijn slecht vertegenwoordigd. Kleinere holtebroeders (*mezen*, *boomklever*, *boomkruiper*) zijn wel in redelijke aantallen aanwezig. Zowel *ekster* als *zwarte kraai* ontbreken, terwijl de *vlaamse gaai* met 6 territoria goed vertegenwoordigd is. De wat rijker gestructureerde randen maken het gebied aantrekkelijk voor diverse, aan struiken gebonden, zangvogelsoorten zoals *tuinfluitier*, *tjiftjaf* en *zwartkop*. De afwisseling in structuur in vegetatietypen, vooral horizontaal, zorgt voor een grote variatie en rijkdom aan vogels. De waargenomen broedvogelsamenstelling is typerend voor de uitgestrekte bosgebieden op de Nijmeegse heuvelrug waarin veel naalddhout aanwezig is en waar een gestructureerde ondergroei nagenoeg ontbreekt.

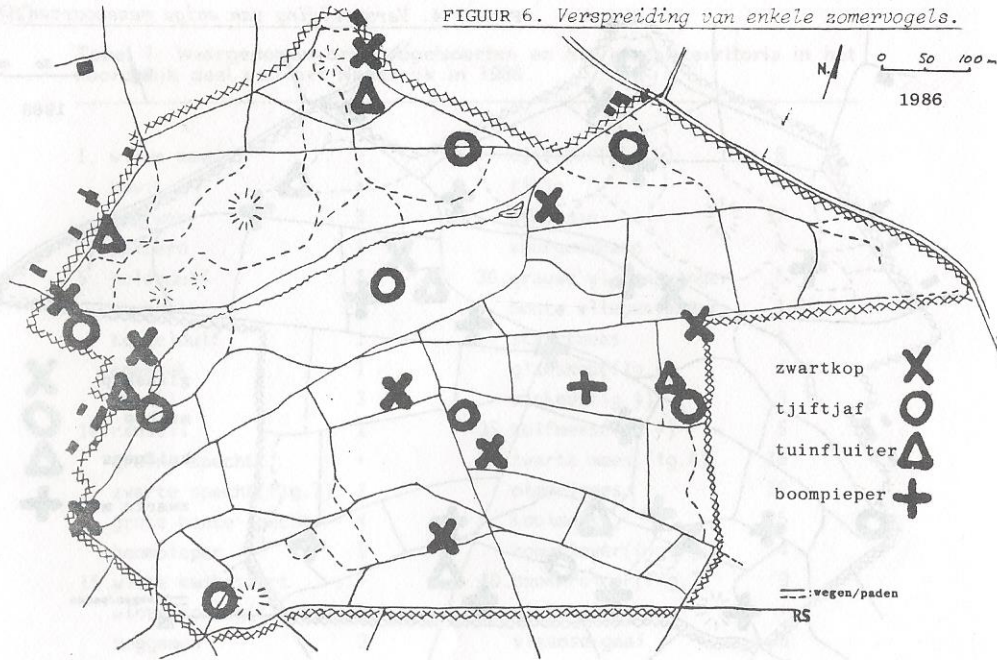
Figuur 4. Verspreiding van enige meesoorten.

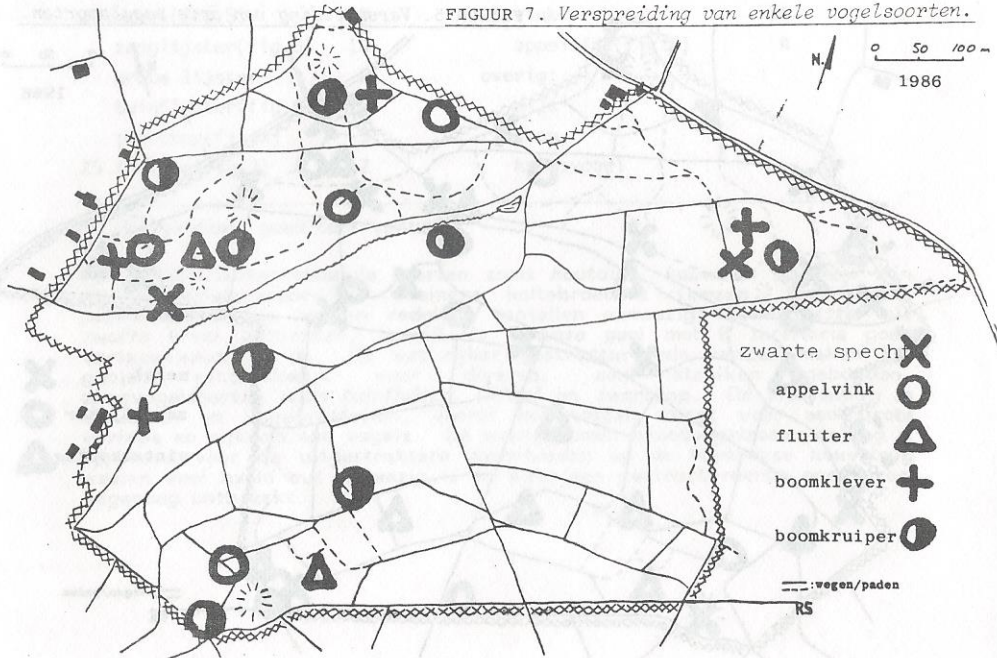
FIGUUR 5. Verspreiding van drie vogelsoorten.

FIGUUR 6. Verspreiding van enkele zomervogels.

FIGUUR 7. Verspreiding van enkele vogelsoorten.

5. VERGELIJKING MET 1983

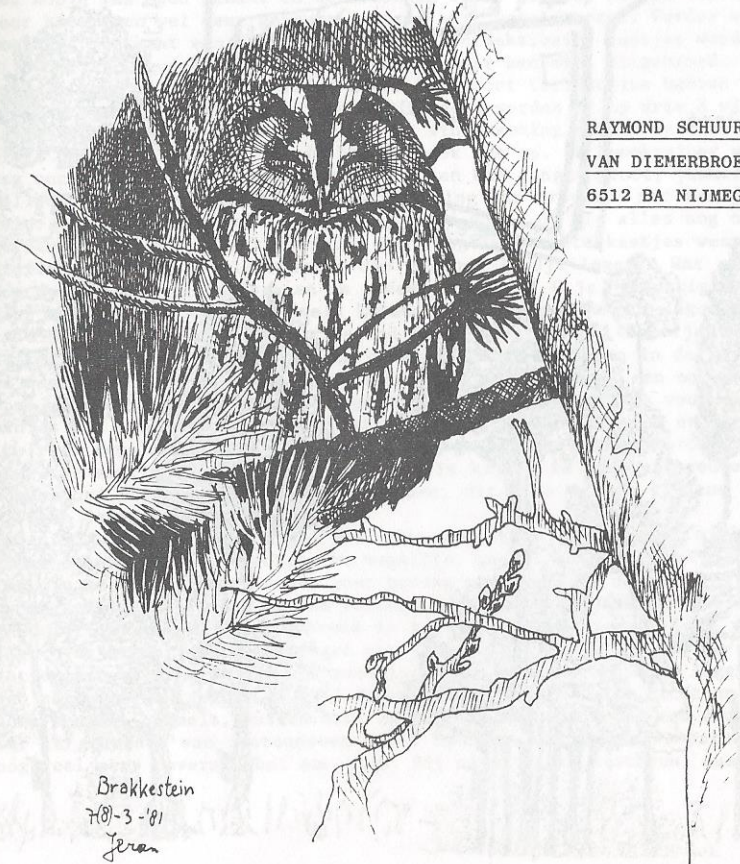
De soortenrijkdom en -samenstelling van het gebied in 1986 komen sterk overeen met die van 1983. Voor de meeste soorten zijn de aantalsverschillen marginaal en zijn meestal toe te schrijven aan diverse methodologische zaken.

Bij het gebruik van dezelfde interpretatie-criteria en bij een vergelijking van vergelijkbare deelgebieden, werd van de volgende soorten een toename van het aantal territoria vastgesteld: *sperwer*, *zwarte specht*, *tjiftjaf* en *appelvink*.

Een duidelijke achteruitgang in aantal is waargenomen voor: *holenduif*, *winterkoning*, *roodborst*, *zanglijster*, *goudhaan*, *vuurgoudhaan*, *boomkruiper* en *spreeuw*.

In 1986 werd, in tegenstelling tot 1983, een territorium vastgesteld voor *buizerd* en *boompieper*. Voor de *fitis* geldt het omgekeerde. Op de plaats (jonge berkenopstand) waar in 1983 de *fitis* nog voorkwam, was in 1986 een territorium van de *tjiftjaf* aanwezig. Het territorium van de *boompieper* in 1986 was aanwezig op een voormalig kaalkopperceel met een jonge vegetatie van eik en varens. In tegenstelling tot 1983 was deze dit jaar voor de *boompieper* blijkbaar voldoende ontwikkeld.

Sinds 1983 is het gebied wat betreft begroeiing weinig veranderd. Uitsluitend de jonge eiken- en berkenopstanden hebben zich duidelijk verder ontwikkeld en zijn momenteel rijker gestructureerd. De oudere bosdelen zijn sinds 1983 slechts op enkele plaatsen in het midden van het gebied gedund. In de meeste gevallen kunnen de waargenomen verschillen in de dichtheid en/of het aantal van bepaalde vogelsoorten dan ook niet worden toegeschreven aan verschillen in vegetatieontwikkeling. Het is opvallend dat alleen voor soorten die min of meer standvogels zijn, een achteruitgang werd vastgesteld.

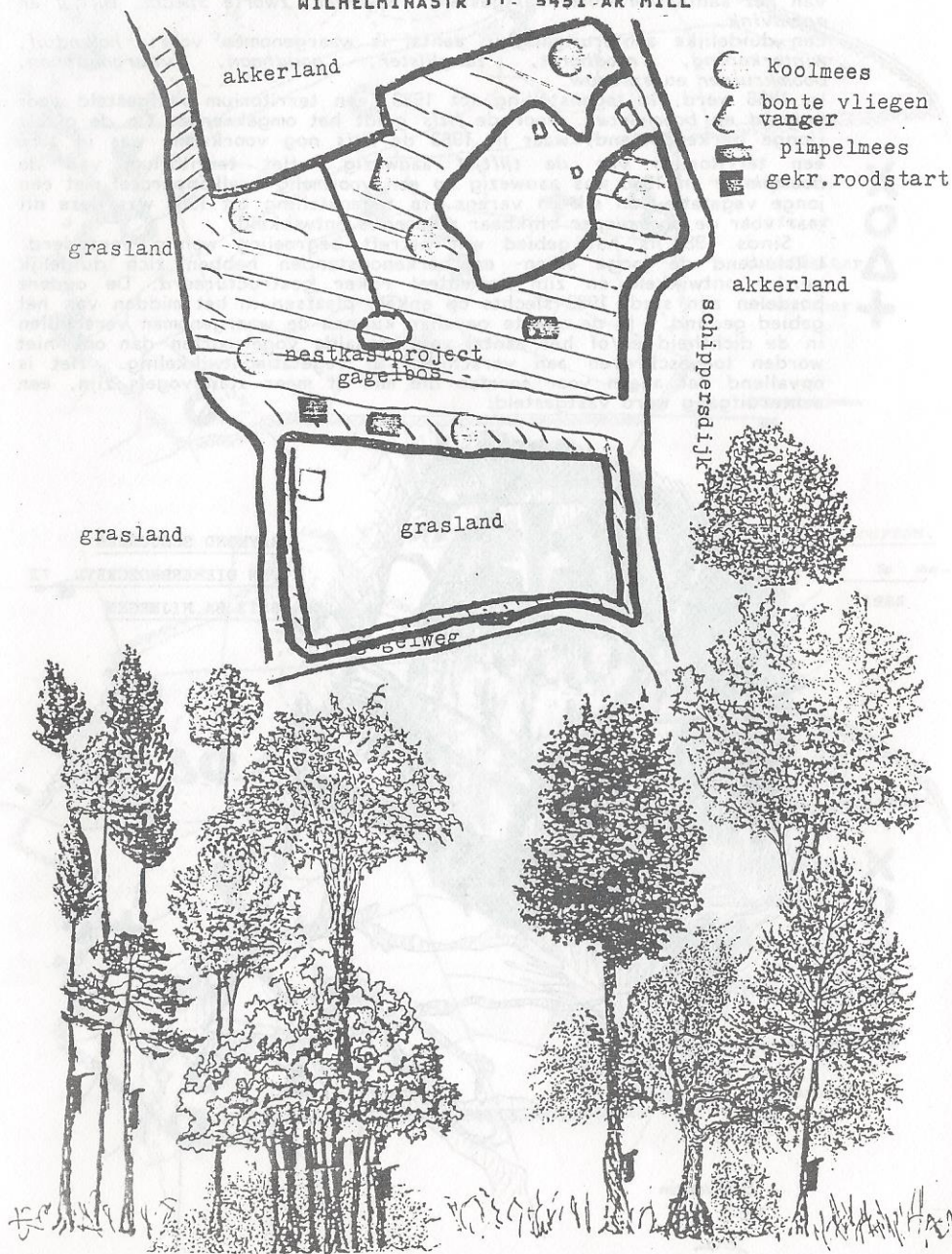
RAYMOND SCHUURKES
VAN DIEMERBROECKSTR. 73
6512 BA NIJMEGEN

BROEDRESULTAAT 1986

Nestkastonderzoek, door

F A VD CRUYSEN

WILHELMINASTR 11 - 5451 AR MILL

Het vogeljaar 1986 werd ingezet met een langdradige koude winter en daarop volgde ook een koude lente. Toch gebeurde er iets zeer ernstigs in die periode. Het heeft wel niet direct te maken met het nestkastonderzoek, maar toch meen ik hier enige aandacht aan te moeten besteden, daar het ons allen wel aangaat. Er werd mij een zieke buizerd aangeboden, die dan ook onder ernstig kwijlen direct de geest gaf. Kennelijk werd deze vergiftigd en het kadaver werd opgestuurd naar het CENTRAAL DIERENGENEESKUNDIG INSTITUUT te Lelystad voor een laboratoriumonderzoek. Zoals wij al verwacht hadden was de diagnose: parathionvergiftiging.

Later werden her en der nog eens vijf van deze majestieuze vogels dood gevonden. Daders van zo'n lafhartige moordpartij hebben mijns inziens geen greintje respect voor de natuur, maar gaan zeer egoïstisch te werk. Daar komt nog bovenop dat in het prille broedseizoen een buizerdnest werd doorboord met een schot hagel. De eieren werden vernield in de horst aangetroffen; ook hier zijn geen woorden voor, we houden het maar op egoïsme en onvolwassenheid van de daders om verder maar geen andere woorden te gebruiken.

Gelukkig kwam het broedgebeuren op gang, zij het zeer langzaam. Het eerste eitje was van een pimpelmees en werd gevonden op 21 april. Soms vinden wij eerste legfels al bij de laatste nestkastinspectie begin april. Dit jaar werd met de meeste legfels gewacht tot begin mei. Toen werden dan ook ineens vele kastjes bezet. Er werd echter door veel vogeltjes geraommeld in de kastjes, b.v. een koolmees kraakte het nestje van een boomkruiper dat hierin al een eitje had gedeponereerd. In een ander kastje werd een koolmees met vijf eitjes verdreven door de bonte vliegenvanger, vervolgens werd er een dode pimpelmees aangetroffen in een bezette koolmeeskast, het kopje was open gehakt en de hersenen eruit gepikt, dit is een verschijnsel wat door koolmezen wel meer gebeurt bij zwakkere vogelsoorten. Verder werd in een brede smalle spleetkast een dubbel stel eitjes ontdekt, beide nestjes werden zoals gewoonlijk netjes afgedekt, natuurlijk werd er maar een stel uitgebroed, vogels dulden nu eenmaal geen rivaal in dezelfde kast. Een groot territorium hebben de meeste nestkastbewoners schijnbaar niet nodig, dikwijls worden er op drie à vier meter van elkaar bewoonde kastjes aangetroffen. De winterkoning bouwde in twee kastjes hun complete nestjes, maar daar hield het dan ook mee op. De boomkruiper was dit jaar niet erg succesvol, slechts vier paren brachten hun jongen groot, jammer genoeg werd een volledig legsel achtergelaten, alsmede ging een broedsel met zes jongen verloren, drie andere broedpogingen gingen ook niet door. Of dit alles nog niet genoeg was, werden er in plusminus tien reeds door vogels bezette kastjes wespennesten aangetroffen, deze broedsels moesten dan ook het loodje leggen. Wat ging er eigenlijk nog door kunt U zich afvragen na zoveel trubbels. O ja, gelukkig erg veel.

Want zoals reeds eerder vermeld kwamen begin mei de meeste legfels tot stand, het is elk jaar opnieuw weer fascinerend om te zien hoe de vogeltjes met dor of groen nestmateriaal komen aanslepen en dikwijls lange sprieten in de kastjes sjouwen om ze dan even later te horen timmeren om van het materiaal een nestje te bouwen. Het spul wordt er niet zomaar ruw ingegooid maar het wordt stuk voor stuk op hun eigen manier tot een nestje gerangschikt. Als wij, ja want Dr. Lie en Jan Roijendijk controleren regelmatig mee (het wordt zo langzamerhand ook hun broedproject) soms een vogeltje aantreffen dat aan het bouwen is kijken ze even verbouwereerd maar gaan ongestoord verder met hun werkzaamheden, dit doen ze ook tijdens het broeden, ze vliegen dan meestal niet af.

Omdat wij elk jaar met nogal wat dode vogeltjes en met veel mislukte eitjes van doen hebben werd afgesproken, zo mogelijk, nog attenter en voorzichtiger de controles uit te voeren, want onder geen beding mogen wij de oorzaak zijn van verstoorde broedgevallen. Wij zijn er ons terdege van bewust dat elke keer als er in een kastje wordt gekeken dit een inbreuk is bij het broedgebeuren. Toch waren er ook dit jaar niet minder nestverlatingen dan andere jaren, waaruit wij de conclusie trekken dat deze verstoringen dan ook praktisch niet aan de controles liggen, maar dat het een natuurlijke kwestie is. Wij denken dan ook meer in de richting van verstoringen door wespen, hommels, muizen etc. en niet in het minst dat een ouder het slachtoffer is geworden van pretendoren zoals sperwer en torenvalk. Natuurlijk kunnen er nog veel meer rovers debet aan zijn. Bij natuurlijke nestbouw, dus buiten de nest-

kasten om, is het bekend dat meer dan 80% van de broedgevallen er niet door komt. Zo te zien ligt het bij ons dan ook nog niet zo ongunstig met ruim 10% mislukkingen. Alles bij elkaar werd het dan toch een gunstig broedseizoen. De eerste tien à twaalf dagen sperren de meeste jongens hun bekjes wijd open en bedelen ze om voedsel, later als hun verenpracht zich voltooid heeft is het net of ze de laatste dagen voor het uitvliegen vol gepropt worden met voedsel, zoals rupsjes, kleine gevleugelde insecten en larven. Dan zitten de jongen lui en er dik uitzien zonder te bedelen in de nestkastjes, dan weet je al dat ze bij een volgende controle uitgevlogen zullen zijn. Nu, dan hieronder in beknopte vorm de controle resultaten.

	broedsels	uitgevl. jongen	gemid- delde	dode jongen	verloren eitjes
koolmees le en 2e brd.	123	1131	9.25	67/11	94/14
pimpelmees le brd.	47	499	10.61	-	16/2
ringmus le en 2e brd.	19	92	4.84	2/1	16/3
bonte vliegenvanger	9	52	5.77	-	5/2
boomkruiper	4	21	5.25	6/1	7/2
gekraagde roodstraat	2	9	4.5	-	3/1
matkop	1	5	5	-	-
spreeuw	3	13	4.3	-	-
torenvalk	5	25	5	-	1/5

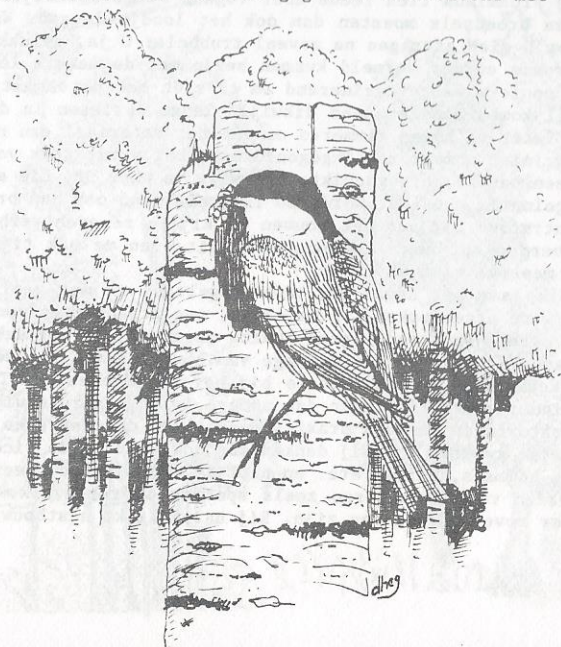
(aantal/kastjes)

Voor hen die van een uitgebreider verslag kennis willen nemen over aantallen per kastje en welke type kasten er worden gebruikt zie dan de volgende aangehechte blz. (Voor maten van de verschillende type kastjes verwijzing naar het verslag "Broedresultaat 1984").

Het groter aantal uitgevlogen vogels is geen gevolg van een beter broedseizoen maar komt dat wij 2 projecten meer hebben bezet met kasten, die mij door een gulle gever gratis geschonken zijn.

Alle gegevens zijn per nestkaart 228 in getal opgestuurd naar S.O.V.O.N., werkgroep nestkastonderzoek.

Overname van (gedeelten) van tekst of gegevens uitsluitend met toestemming van de auteur.

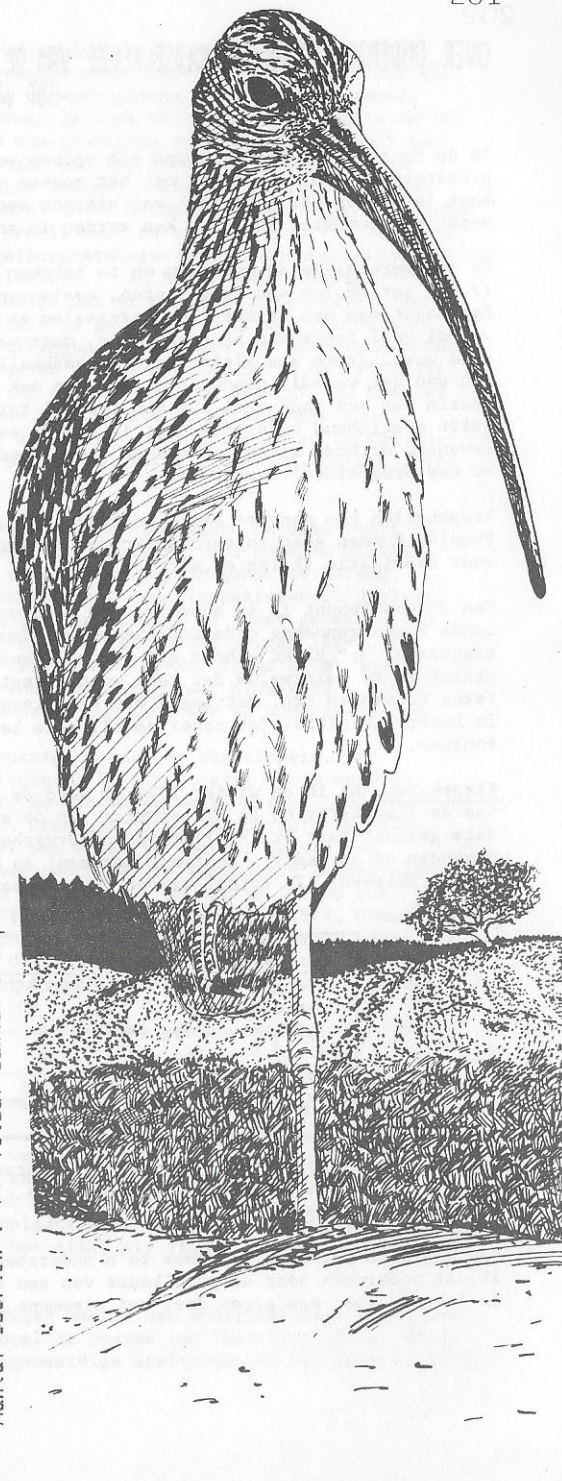
Uitgevlogen 9 soorten totaal 1847 jongen, 1e en 2e broedsels
wekelijkse controle.

kastnr.	type	aantal	kastnr.	type	aantal	kastnr.	type	aantal	kastnr.	type	aantal
uitgevlogen			uitgevlogen			uitgevlogen			uitgevlogen		
koolmezen			koolmezen			koolmezen			pimpelmezen		
71	3	9	GS	3	10	CML	15	11	52	5	6
CC	3	7	GR	3	8	96	4	7	51	5	14
CRI	3	11	GI	4	11	97	4	10	EI	4	12
CB	4	10	GP	3	14	99	5	12	73	4	11
DP	3	11	GX	3	7	108	5	7	J	2	4
AH	3	8	GL	3	12	111	3	10	EO	5	12
CPA	3	9	CNG	15	12	112	3	10	ET	4	12
BX	4	10	BV	3	7	CNB	-	8	103	4	11
LB	6	9	DW	3	11	CMH	15	6	95	4	13
LA	3	10	DX	3	6	CMI	15	8	98	4	11
CMD	15	11	EB	3	11	CNC	-	8	100	5	11
CMA	15	6	DZ	3	12	KH	3	9	108	5	7
CMC	15	8	FW	4	9	LF	7	10	114	4	12
DC	3	6	FMC	4	12	LF2e	7	8	K	2	8
CR	4	9	ES	4	10	GKL	5	10	LL	4	8
CY	7	8	FBC	4	5						
CX	7	10	FN	5	11						
59	4	12	FT	4	11	123 broedsels			47 broedsels		
58	4	12	IR	4	7	1131 jongen			499 jongen		
85	3	8	FK	5	8	=====			=====		
VS	3	2	BD	7	11	uitgevlogen			uitgevlogen		
LE	3	12	BD2e	5	7	pimpelmezen			ringmus		
DQ	3	9	FJC	3	7	=====			=====		
PYC	3	12	FSC	3	9	67	4	10	VS	3	6
FAC	4	8	FHC	3	11	87	4	9	JM	3	3
FOC	4	5	FQC	3	9	AG	3	7	DJ	3	3
BO	4	9	FVC	3	7	GN	3	10	66	3	5
BO2e	4	8	GT	4	8	CK	4	11	LA	3	5
CI	4	13	GT2e	4	8	62	4	9	CW	7	6
BP	4	10	EU	4	10	CL	4	9	BKL	15	6
AR	6	10	FL	5	10	CN	4	9	DX	3	3
BN	4	9	GH	4	11	AE	3	11	EP	6	6
CT	5	7	GH2e	4	7	DS	3	14	EP2e	6	5
K18	15	9	FM	3	13	CU	3	10	FD	7	4
AV	5	8	FP	5	13	XXB	4	14	FD2e	7	3
FQ	4	11	53	5	11	FV	4	13	FD3e	7	6
BT	4	9	55	5	7	FFC	4	9	IY	3	5
EW	4	9	552e	5	8	Q	3	8	IM	2	4
GF	4	7	EZ	3	11	W	4	12	SL	4	6
AO	5	10	FF	4	11	V	4	9	SL2e	4	5
AL	4	11	EQ	6	10	83	5	12	DL	4	5
BE	7	7	75	4	10	91	3	12	LK	3	6
FIC	3	7	BK17	15	11	88	4	10			
FG	4	3	CND	15	11	94	5	12	19 broedsels		
FI	4	12	K7	15	8	EF	4	13	92 jongen		
GK1	5	10	K26	15	10	DV	3	12	=====		
U	4	7	CMR	15	10	EA	3	12	uitgevl. gekraagde		
AT	6	11	K15	15	11	GA	3	10	roodstaart		
81	3	11	K14	15	5	GE	4	10	=====		
AM	4	11	IZ	3	7	EH	4	14	BF	7	4
EX	3	9	IT	4	9	AU	6	10	BW	5	5
GD	4	7	IB	4	10	76	4	9			
AN	4	12	IN	7	11	GC	4	12	2 broedsels		
GO	3	8	IN2e	7	6	78	4	13	9 jongen		
						FWC	4	12	=====		

Soort	MAAS																		Totaal
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L	
Reg.wu	70	33	3	21	14	4	8						2				11	3	
Grutto																			
Witgat																			
Turelu	10	10	1		2		1												
Gr.p.r	28																		
Kenpha	1																		
Zil.me	3				8		1												
Storm	865	43	8	130	31	38	68	587	137	57	31	6	281	64	10	194	30	49	2629
Kokmee	1	15	5		3		1	7	4		3		1	6	2	14	5	26	93
Hol.du	240	93	38		9	9	36	93	33	39	30	3	59	402	23	38	77	51	1273
Tu.Tor					2		6		1	2			2	2	2	1	8	13	39
St.uil		1	2							1			2	2		2			8
G.B.Sp			9				2	14	1	3			2	1	3	6	3	1	3
Veldle								2		5			2	1	8	2	4	5	64
Boe.zw	12	11				2													58
Huiszw	1																		2
Oev.zw																			1
Boomp	2	4					2	8	2	4	2		1	1	3	10	2	2	42
Graspi	3	2			2		5	6	1	22	2		3	2	4	3	9	1	42
W.Kwik				1			1	1					5	20	5	1	3	8	56
W.L.kon			2		1		1	1	5	4	1		1	12	8	7	4	5	58
Heggem			1					3	1	1			2	14		48	3	2	80
Gr.Lys	1					1	200	112	1				1	1	1				11
Kramsv													1	1	1				1
Zangly								10	2										1
Koperw							11	35					2	14	15	8	2	25	120
Merel			4		3			8	3				2	14	8	6	2	14	2
R.b.ta			2																1
Paapje										1	2					1			1
G.R.st							5		1	1			1		2	1	4	1	19
Z.R.st							1	1	6	2			26	3	1				48
Roodbo																			2
Zw.kop																			2
Fitis																			1
Tjiftj	1	13	3					5	4	7	1		8	23	19	14	6	4	102
Goudha																			2
Koolme			2					10	9	7			10	8	7	3	15	9	82
Pimpel			3		2		1						5	3	2	2	3	3	25

Soort	MAAS																		Totaal	
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L
Matkop																				3
Sta.me																				3
Boomkr			1						2											1
Geelgo																				1
Rietgo								4	3					2				4	5	22
Groent								2												2
Kneu								5	6											11
Vink								1												1
Ringmu								10	3											13
Spreu								51	142	48	57	5	12	19	43	38	117	143	269	1137
Zw.Kra								9	17	66	12	106	18	11	57	53	62	141	151	675
Roek																				5
Kauw								38	20	29	54	28	17	11	48	55	73	109	580	
Ekster								9	29	16	52	24	17	32	49	29	40	41	426	
Gaar																				3

Aantal soorten : 94 Totaal aantal exemplaren : 13025

OVER ONDERZOEK NAAR DE VOEDSELKEUZE VAN DE KLAPEKSTER *LANIUS EXCUBITOR* EN HET WITGATJE *TRINGA OCHROPOS*.

In de Mourik 12 (4): 119 stond een oproep voor melding van Klapekster en Witgatje pleisterplaatsen in verband met het zoeken van braakballen. In dit stukje zal ik kort ingaan op het onderzoek wat hiermee bedoeld is, hoe dat onderzoek uitgevoerd wordt en eventueel ingepast kan worden in activiteiten van andere vogelaars.

Er zijn verschillende methoden om te bekijken wat vogels eten. Een bekende manier is het verzamelen van prooiresten, zoals van plukplaatsen bij Sperwer en Havik. Daarnaast kan men braakballen verzamelen en die uitpluizen. Ook deze methode is vooral veel toegepast bij roofvogels, maar wat veel vogelaars niet weten is dat vele zowel grote als kleine vogels braakballen (onverteerde resten in de ruimste zin van het woord!) produceren. Men kan ook poepjes van vogels verzamelen; ook daarin kan men vaak veel nog van voedsel terug vinden. Als laatste verzamelmiddel geldt maaginhoud onderzoek. Dit is echter een vrij specialistische en niet altijd gewenste methode aangezien men de vogel dood moet aantreffen, doden of vangen en een braakmiddel toedienen.

Braakballen kan men het beste goed drogen om schimmelvorming te voorkomen. Poepjes kunnen goed ingevroren worden bewaard en via stomen losgeweekt worden voor examinatie (Ralph et.al. 1985).

Een discussiepunt is in hoeverre men alle voedseldelen terugvindt in de verschillende boven genoemde onderzoeksmethoden. Vooral poepjes staan daarbij onder discussie. Het blijkt echter uit verschillende studies naar o.a. de Witte Kwikstaart en de Huiszwaluw dat veel voedselresten van in ieder geval insecten terug te vinden zijn. Het beeld mag dan misschien niet compleet zijn, maar iets is beter dan niets. Tot zover de algemene beschouwing, nu concreet voor de twee soorten.

Klapekster. Al in de winter 1984/85 werd de auteur opmerkzaam op braakballen van de Klapekster op de Bergerheide. In de winter van 1985/86 werd op enkele data gezocht naar braakballen op de Bergerheide. Daarnaast werden braakballen gevonden op de Hamert (echtpaar Hermsen) en een kapvlakte in het Reichswald (Johan Thissen). In totaal werden 79 braakballen gevonden, zie voor de maten tabel 1.

n = 79	\bar{x}	σ_n	σ_{n-1}
lengte (mm)	20,69	4,49	4,52
breedte (mm)	10,97	1,09	1,10
gewicht, droog (mg)	388	157	158

\bar{x} = gemiddelde
 σ_n = standaarddeviatie ; σ_{n-1} = gecorrigeerde st.d.

De kleur varieert van grijs tot zwart (keverschildjes). De braakballen werden onder zitplaatsen gevonden zoals berken en vliegdennen. Er werden ook enkele prooiresten gevonden.

Men kan zich afvragen waarvoor zo'n onderzoek dient. Nu, in ieder geval meen ik dat onderzoek naar de prooikeuze van een soort fundamenteel onderzoek is, en daarmee voor een groot deel het algemene karakter van een soort bepaalt.

Het is bepalend voor de plaats in de voedselketen die zo'n soort inneemt. Het bepaalt vaak de mogelijkheid tot overwinteren, duur van foerageren etc.etc. Kortom het bepaalt voor een groot deel de ecologische niche van een vogel. Mochten er zich nu veranderingen voordoen in deze niche zowel in ruimte en tijd die invloed hebben op de aanwezigheid van geschikte prooi voor een soort dan heeft dat ook directe invloed op de stand van die soort. Helaas moeten we daarbij vaak aan negatieve ontwikkelingen denken, zoals de Korhoen (de jonge vogels vinden niet genoeg dierlijk voedsel in de hedendaagse agrarische gebieden waardoor de reproductie te laag is). Kennis over de voedselkeuze van een vogelsoort is dus zeker belangrijk voor Vogelbeschermings- en Natuurbeheersinitiatieven. De Klapekster doet het erg slecht in Nederland (Teixera 1979, Osieck 1986), en het is dan ook opmerkelijk dat er nog geen uitgebreid onderzoek naar de voedselkeuze van Klapeksters is gedaan (i.t.t. het buitenland, uitgebreide literatuur bij de auteur verkrijgbaar). Dit kan mijn onderzoek helaas niet dekken, hoewel men zou kunnen poneren dat de prooikeuze in het voorjaar wel wat aanduid (de Klapekster blijft tot ver in april in het Rijk van Nijmegen e.o.). Echter ook in het voorkomen doen zich enkele ontwikkelingen voor (de soort wordt minder talrijk en trekt zich terug op rustige ruige terreinen, n.l. complexe heidegebieden) die zich ook in de winter uiten (cf. Bijlsma 1986, Brouwer et.al. 1985).

Zoals hopelijk duidelijk is, is het meer dan de moeite waard om deze soort de komende tijd weer onze aandacht te geven. De auteur zal ook komende winters naar braakballen van deze soort gaan zoeken. Het is van grootste belang dat vogelaars mij tijdig op de hoogte stellen van een Klapekster-verblijfplaats zodat ik zo snel mogelijk naar braakballen kan zoeken. In ieder geval zullen de Bergerheide (46-55), de Hamert (52-26), de Ullingsche Bergen (46-52), zweefvliegveld Malden (46-12) en het Reichswald (46-24) in de gaten moeten worden gehouden. Mochten mensen nog leuke ervaringen met Klapeksters vooral ten aanzien van jachttechnieken en voedselkeuze, dan hoor ik daar graag van. hebben

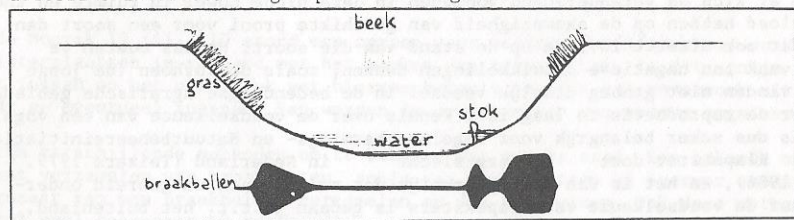
Witgatje. Het Witgatje is een echte outsider onder de steltlopers. Het geslacht *Tringia* waarbij het Witgatje behoort is een diverse groep waarvan de meeste soorten ook voor wat betreft de voedselkeuze in Europa goed onderzocht zijn (bijv. Tureluur Goss-Custard, Groenpootruiter Nethersole-Thompson en Swennen, Zwarte Ruiter Holthuijzen). Het Witgatje komt er daarbij een beetje bekaaid af. Het voedsel wat deze soort eet is sporadisch bekend uit maaginhoud onderzoeken (weinig vogels onderzocht!) en wat ik tot nu toe heb gevonden 158 en 60 braakballen (Glutz von Blotzheim et.al.1977, Cramp & Simmons 1980, Kraatz & Beyer 1982). Tot nu toe (oktober en november 1986) heb ik al meer dan 400 braakballen!! Uiteraard speelt hier mee dat ook van deze soort het slecht bekend is dat hij braakballen produceert. Zie voor de maten tabel 2.

n = 151	\bar{x}	σ_n	σ_{n-1}
lengte (mm)	16,05	2,85	2,86
breedte (mm)	8,28	0,89	0,90

Trouwens, ook winterecologisch is er weinig onderzoek verricht, artikelen wijzen tot nu toe wel naar duidelijke tendenzen die alleen met gericht onderzoek te verifiëren zijn (Heg 1985, Hölzinger et.al.1973, idem 1974). De braakballen blijken vooral bij roestplaatsen te liggen, doorgaans ver op de kant bij kale plekken maar ook wel op het slik, zie figuur 1. De kleur varieert van bruin tot zwart (waterkevers!).

Ook bij het Witgatje kan men zich afvragen waarom men onderzoek naar de voedselkeuze doet. Bij het Witgatje geldt vooral de charme van "het-op-zich-onbekend-terrein-bevinden". De soort is een eigenaardige steltloper in zijn overwinterings-

204 plaatsen: beken. En daarmee is de soort 's winters slecht onderzocht op alle vlakken. Daarnaast neemt deze ruitser in deze hoedanigheid een plaats in als karakteristieke beekvogel, samen met enkele andere vogelsoorten die het in Nederland niet goed gaat als broedvogel en ook 's winters niet algemeen zijn en vooral op de beken aangewezen zijn: IJsvogel, Grote gele Kwikstaart, Waterspreeuw. Een alleszins interessante groep die beekvogels.

Figuur 1. Schematische weergave van de plaatsen waar het Witgatje zijn braakballen in een beek deponereert, hoe dikker de horizontale zwarte balk, hoe groter is de kans dat men daar een braakbal aantreft.

Om nu meer te weten over de winterecologie van deze soort zullen alle waarnemingen van deze soort van vooral de wintermaanden verzameld worden. Braakballen zullen in principe op alle overwinteringsplaatsen gezocht worden (vooral nog is de winter het mikpunt, er zullen waarschijnlijk te zijner tijd ook braakballen uit de doortrekperiode gezocht worden). Het is daarom van groot belang dat mensen die waarnemingen doen aan overwinterende Witgatjes dit mij zo snel mogelijk berichten, zodat ik daar kan zoeken. Er zal tevens getracht worden Witgatjes te kleurringen met als speciale aandachtsbeek de Leygraaf te Groesbeek. Speciale aandachtsbeken zijn de St.Jansbeek (46-54), de Oeffeltsche Raam (46-54), de Lage Raam (46-31/42) en de Leygraaf (46-15 e.o.), waar geprobeerd zal worden tussen prooikeuze en prooidichtheid (prooiselectie) verbanden te leggen.

Dik Heg	studieadres:
Passtraat 3	Verlengde Hereweg 126
5826 AL Groeningen	9722 AJ Groningen
04781-2161	050-254735

Literatuur

- Ralph, C.P., Nagata, S.E. & Ralph, C.J. 1985. Analysis of droppings to describe diets of small birds. *J. Field Ornithol.* 56 (2):165-174.
- Teixera, R.M. 1979. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Natuurmonumenten/ SOVON, 's-Graveland.
- Osieck, E.R. 1986. Bedreigde en karakteristieke vogels in Nederland. Ned.Ver. tot Bescherming van Vogels, Zeist.
- Bijsma, R. 1986. Achteruitgang van de Klauwster *Lanius excubitor* als wintergast. *Limosa* 59(2): 94-96.
- Brouwer, P. et al. 1985. Vogels van de Ooijpolder. van Hoorn, Nijmegen.
- Glutz von Blotzheim, U.N. et al. 1977. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 7 Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1980. Handbook of the birds of the Western Palearctic vol.3. Oxford Univ. Press.
- Kraatz, S. & Beyer, K.-H. 1982. Zur Brutbiologie de Waldwasserläufers (*Tringa ochropus* L.). *Beitr. Vogelkd.*, Jena 28: 321-356.
- Heg, D. 1985. Het Witgatje *Tringa ochropus* L. in het Rijk van Nijmegen e.o. 1960-1984. *de Mourik* 11 (5):153-201.
- Hölzinger, J. 1973. Zur Überwinterung des Waldwasserläufers (*Tringa ochropus*) im Donauebereich bei Ulm. *Anz. orn. Ges. Bayern* 12:57-64.
1974. Einzug, Überwinterung und Wegzug des Waldwasserläufers (*Tringa ochropus*) in einem süddeutschen Überwinterungsgebiet. *Vogelwarte* 27:289-292

Aanwijzingen bij het schrijven van bijdragen voor "de Mourik"

Kopij wordt bij voorkeur getypt geleverd, dit in verband met een snelle verwerking van de stukjes.

Wanneer U zelf typt: een duidelijke, scherpe letter; dus geen versleten lint, machine schoonmaken en bij voorkeur een wegwerp-carbonlint gebruiken. Tikken op gewone A4-vellen, kantlijn links en rechts 2 cm., onder en boven 2,5 cm.; dicht op een typen (regelstelling 1).

Langere artikelen worden bij voorkeur in verschillende hoofdstukjes verdeeld, dit i.v.m. de leesbaarheid. Bij het weergeven van onderzoeksresultaten is een goede indeling: Inleiding, Methode, Resultaten, Discussie (of Bespreking), Literatuur.

Wanneer literatuurgegevens verwerkt worden moet altijd de bron worden aangegeven. In de tekst gebeurt dit door het vermelden van schrijver(s) en jaartal van publicatie, voorbeeld: (Brouwer et al. 1985). Onder het hoofdstukje "Literatuur" wordt de bron vervolgens nader omschreven, zoals in onderstaande voorbeelden: Brouwer, P. & Gorissen, R. & Hagemeyer, W. & Helmer, W. 1985. Vogels van de Ooijpolder. VWG Rijk van Nijmegen en omstreken. O.M. van Hoorn, Nijmegen. van Swaay, C. 1985. De Rode en Zwarte Wouw (*Milvus milvus* en *Milvus migrans*) in het Rijk van Nijmegen. *de Mourik* 11 (2): 52-62.

(bij boeken dus uitgever en plaats van uitgave; bij bladen eerst jaargang, dan nummer en de bladzijden waarover het artikel loopt).

Wanneer U tabellen en figuren in Uw artikel plaatst: voorzie elke tabel en figuur van een nummer (tabel 1, 2 etc.; figuur 1, 2 etc.) zodat U makkelijk in de tekst naar een tabel of figuur kunt verwijzen. Voorts moet elke figuur en tabel voorzien zijn van een korte maar duidelijke verklarende tekst, zodat de lezer weet waar de tabel of figuur over gaat.

Soortnamen van vogels worden altijd met een hoofdletter gespeld, dus Zwarte Zeeëend, Koolmees etc.. Soort- of familiegroepen echter steeds met een kleine letter, dus eenden, zeeëenden, mezen. Wetenschappelijke namen worden met een hoofdletter en vervolgens met een kleine letter geschreven, dus *Athene noctua*, *Turdus torquatus* (bij de eerste keer is het gebruikelijk om de naamgever te vermelden: *Turdus torquatus* (L.)), "L." staat voor Linnaeus).

Voorts is de redactie altijd bereid U bij te staan, onder andere bij het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens.

Aanwijzingen bij het maken van illustraties

Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant. Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2 maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

Overtredingen van de Vogelwet, Jachtwet en de Natuurbeschermingswet

Deze kunnen gemeld worden aan de heer P. Brugman, Regt. Stoottroepenstraat 14, 5431 TA Cuyk, tel. 08850-15901 (Controleur Vogelwet). Strafbare feiten die direct of indirect te maken hebben met de bescherming van de natuur (Jachtwet, Vogelwet, Visserijwet, Natuurbeschermingswet e.d.) kunnen uiteraard gemeld worden bij de plaatselijke politie, maar ook bij de gespecialiseerde Veldpolitie. Telefoonnummers van de meldkamers van de Veldpolitie: Gelderland 055-664455, Noord-Brabant 04116-72189 (bij geen gehoor Piet Bouten 04113-2102), Limburg 04746-1370.

Dood gevonden vogels

Deze kunnen voor onderzoek ingezonden worden naar het Centraaldiergeneeskundig Instituut, met name wanneer de omstandigheden verdacht zijn. Verkeers-, olie-, slachtoffers e.d. worden niet onderzocht. Adres: C.D.I. afd. B.P., Edelhertweg 15, 8219 PH Lelystad, tel. 03200-73911.

Ringen

Wanneer U een ring vindt of bij een vogel afleest kunt U de ring of cijfercombinatie opsturen naar: Vogeltrekstation, Antwoordnummer 341, 6660 VE Heteren. Bij dit station kunt U ook speciale formulieren voor het insturen opvragen. Zowel binnenlandse- als buitenlandse ringen worden verwerkt.